Stavovi studenata sestrinstva u Republici Hrvatskoj prema znanstveno-istraživačkom radu

Širić, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:176:118823

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
SVEUČILIŠTE U SPLITU

Repository / Repozitorij:

Repository of the University Department for Health Studies, University of Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Podružnica
SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
SESTRINSTVO

Ana Širić

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVO

Ana Širić

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU

ATTITUDES OF NURSING STUDENTS' IN THE REPUBLIC OF CROATIA TOWARDS SCIENTIFIC RESEARCH WORK

Završni rad/ Bachelor's Thesis

Mentor:

Mario Marendić, mag. med. techn.

Sumentor:

Ivana Bokan, mag. med. techn.

Split, 2021.

Zahvala

Iskazujem zahvalnost svom mentoru Mariu Marendiću, mag.med.techn. na nesebičnom dijeljenju znanja i na neizmjernoj pomoći prilikom izrade završnog rada.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

ZAVRŠNI RAD

Sveučilište u Splitu

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija

Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstvo

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti

Mentor: Mario Marendić, mag. med. techn.

Sumentor: Ivana Bokan, mag. med. techn.

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU

Ana Širić, 41426

SAŽETAK:

CILJ: Glavni cilj ovog istraživanja je bio utvrditi stavove studenata sestrinstva u Republici Hrvatskoj prema znanstveno-istraživačkom radu.
METODE: Istraživanje je provedeno putem *on-line* upitnika koji se sastoji od tri dijela. Prvi dio se odnosi na opće podatke o ispitanicima. Drugi dio upitnika se odnosi na stavove ispitanika s tri čimbenika stava, kako slijedi: istraživačka aktivnost, uključenost fakulteta u istraživanja i sadržaj kojeg fakultet nudi za provođenje istraživanja. Treći dio se odnosi na ispitanikovu procjenu o mogućim preprekama u znanstveno-istraživačkom radu.
REZULTATI: Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da ispitanici koji studiraju na diplomskoj razini iskazuju pozitivniji stav prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na ispitanike koji studiraju na preddiplomskoj razini (P=0.015). Ispitanici koji studiraju na diplomskoj razini iskazuju pozitivniji stav i za čimbenik koji se odnosi na uključenost fakulteta u istraživanje u odnosu na ostale ispitanike (P<0.001). Ispitanici koji su slušali/pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada iskazali su pozitivniji stav vezan uz istraživačke aktivnosti (t=2.6; P=0.008) i uključenost fakulteta u istraživanja (t=6.6; P<0.001) u odnosu na one ispitanike koji nisu prethodno slušali/polagali takav predmet.
ZAKLJUČAK: S obzirom na dobivene rezultate zaključujemo da bi studenti tijekom obrazovanja na preddiplomskoj razini trebali biti izloženi znanstvenim istraživanjima kako bi stekli iskustvo, a samim time i potrebne vještine za provođenje znanstveno-istraživačkog rada.

Ključne riječi: znanstveni rad, stavovi, studenti, sestrinstvo, istraživanje, Hrvatska

Rad sadrži: 55 stranica, 14 slika, 46 literaturnih referenci

Jezik izvornika: hrvatski

BASIC DOCUMENTATION CARD

BACHELOR'S THESIS

University of Split

University Department for Health Studies

University undergraduate study of nursing

Scientific area: Biomedicine and health

Scientific field: Clinical medical sciences

Supervisor: Mario Marendić, mag. med. techn.

Co-supervisor: Ivana Bokan, mag. med. techn.

ATTITUDES OF NURSING STUDENTS' IN THE REPUBLIC OF CROATIA TOWARDS SCIENTIFIC RESEARCH WORK

Ana Širić, 41426

SUMMARY:

AIM: The main aim of this study was to determine attitudes of nursing students in the Republic of Croatia towards scientific research work.
METHODS: This research was guided through an on-line questionnaire which includes three parts. The first part refers to general data of the participants. The second part of questionnaire refers to the attitudes of participants including three attitude factors, as stated: research activity, faculty involvement in research and the content that the faculty offers for conducting research. The third part refers to the participant's evaluation of possible obstacles on scientific research.
RESULTS: The results of the research show that participants who study at the graduate level show a more positive attitude towards scientific research work compared to undergraduate level students (P=0.015). Participants who study at the graduate level evidenced a more positive attitude for the factor related to the involvement of faculties in research compared to other respondents (P<0.001). Participants who listened to/attended a course with the content of scientific research work evidenced a more positive attitude towards research activities (t=2.6; P=0.008) and the involvement of faculties in research (t=6.6; P<0.001) compared to those who didn't previously listen / passed such a course.
CONCLUSION: Considering the obtained results, we conclude that students during their undergraduate education should be exposed to scientific research in order to gain experience, and thus the necessary skills to performing scientific research.

Keywords: scientific research, attitudes, students, nursing, research, Croatia

Thesis contains: 55 pages, 14 figures, 46 references

Original in: Croatian language

SADRŽAJ

SAŽETAK: ..... **I**

SUMMARY: ..... **II**

1. UVOD **1**

1.1. ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE U SESTRINSTVU KROZ POVIJEST U SVIJETU **1**

1.2. RAZVOJ SESTRINSKOG OBRAZOVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ **2**

1.3. SESTRINSTVO UTEMELJENO NA DOKAZIMA **3**

1.3.1. Istraživanja u sestrinstvu 3

1.3.2.. Važnost provođenja istraživanja u sestrinstvu 4

1.4. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA STAVOVE STUDENATA PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU **5**

1.4.1. Obrazovanje studenata sestrinstva iz područja znanstveno-istraživačkog rada u Hrvatskoj 6

2. CILJ RADA **9**

2.1. SPECIFIČNI CILJEVI **9**

2.2. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA **9**

3. IZVORI PODATAKA I METODE **10**

3.1. USTROJ ISTRAŽIVANJA **10**

3.2. UZORAK ISPITANIKA **10**

3.3. METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA **10**

3.2.1. Upitnik za prikupljanje podataka 13

1.2. ETIČKO ODOBRENJE ISTRAŽIVANJA **14**

3.4. STATISTIČKA OBRADA PODATAKA **15**

4. REZULTATI **16**

4.1. DEMOGRAFSKE ODREDNICE ISPITANIKA **16**

4.2. STAVOVI ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU24

4.3. ISPITANIKOVA PROCJENA O MOGUĆIM PREPREKAMA PRI PROVOĐENJU ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOG RADA **29**

4.3.1. TESTIRANJE HIPOTEZA 32

5. RASPRAVA **36**

6. ZAKLJUČCI 38
7. LITERATURA 39
8. ŽIVOTOPIS 45
PRILOZI 46
9. PRILOZI……45

1. UVOD

Istraživanje je sustavno ispitivanje koje koristeći disciplinirane metode daje odgovore na pitanja i rješava probleme te mu je krajnji cilj razvoj, usavršavanje i širenje znanja (1). Prema Politu i Becku, istraživanje u području sestrinstva je (1): sustavno istraživanje osmišljeno za razvoj znanja o pitanjima od značaja za medicinske sestre, uključujući sestrinsku praksu i obrazovanje.

U proteklih nekoliko desetljeća sestrinstvo je u svim dijelovima svijeta doživjelo duboke kulturne promjene. Od medicinskih sestara se sve više očekuje da razumiju i provode znanstvena istraživanja, kao i da svoj profesionalni rad temelje na novim dokazima dobivenim kroz istraživanje – odnosno da usvoje praksu utemeljenu na dokazima (engl. *Evidence based practice; EBP*) (2).

Provođenje istraživanja utječe na prevenciju, dijagnozu i poboljšani tretman bolesti, također su s vremenom donesene promjene u programima zdravstvene zaštite. Suvremeno preddiplomsko obrazovanje preporučuje rano izlaganje znanstveno-istraživačkim istraživanjima. Stoga, prema dostupnoj literaturi, čimbenici koji su ukazali na ključnu ulogu u istraživanju su znanje, stav, iskustvo i prepreke koje mogu nastati pri provođenju istraživanja (3).

1.1. ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE U SESTRINSTVU KROZ POVIJEST U SVIJETU

Većina populacije se može složiti da je Florence Nightingale začetnica istraživanja u sestrinstvu. Njezina značajna publikacija nastala 1895. godine pod nazivom „Bilješke o sestrinstvu“ (engl. *Nursing notes*), opisuje njeno rano zanimanje za istraživanja, a taj interes se nastavlja među medicinskim sestrama i 150 godina kasnije. Svojom je vještom analizom, kojom je ispitala čimbenike koji utječu na smrtnost i morbiditet vojnika tijekom Krimskog rata, bila uspješna u provođenju novih promjena u zdravstvenoj njezi i u javnom zdravstvu (2).

U nadolazećim desetljećima sve više medicinskih sestara je završavalo sveučilišno obrazovanje. Početkom 1900-ih godina počinju se objavljivati istraživanja o obrazovanju medicinskih sestara, njihovim osobinama, problemima i zadovoljstvima. Tijekom 1970-ih godina, došlo je do promjene u naglasku u istraživanjima u području sestrinstva uključujući nastavu i same medicinske sestre sve do poboljšanja skrbi za pacijenata. Medicinske sestre su počele koristiti rezultate provedenih istraživanja u samoj sestrinskoj praksi. Zbog sve većeg napretka medicinskih sestara u znanstveno-istraživačkom polju možemo očekivati procvat istraživanja u sestrinstvu tijekom 21. stoljeća, a samim time i unaprjeđenje istraživačkih vještina te korištenja istih za uspješno rješavanje nadolazećih problema struke (1).

Literaturni pregled o Europskim istraživanjima u sestrinstvu iz 2014. pokazao je da su istraživanja u sestrinstvu, objavljena u 20 vodećih časopisa, uglavnom deskriptivna i slabo opisana. Autori su uključili u analizu 223 rada, iz 21 europske zemlje. Metodologija istraživanja je često bila slabo opisana, nejasna ili uopće nije bila opisana, a samo trećina istraživanja se odnosila na sestrinske postupke. Zaključci spomenutog literaturnog pregleda su da se istraživači u području sestrinstva moraju bolje obrazovati tijekom studija i tako usvojiti temelje analize i procjene rezultata, kao i samog načina publiciranja istraživanja (4).

1.2. RAZVOJ SESTRINSKOG OBRAZOVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tijekom posljednjeg desetljeća u Hrvatskoj su se dogodile velike promjene u sestrinskom obrazovanju. Prihvaćanjem Bolonjske deklaracije i ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 2013. bilo je potrebno uskladiti obrazovanje medicinskih sestara s dominantnim europskim trendovima (5,6). Usklađivanjem sestrinskog obrazovanja sestrinstvo je sa stručne prešlo na sveučilišnu razinu, što je imalo za posljedicu osnivanje sveučilišnih zdravstvenih studija (5). Sveučilišno obrazovanje je omogućilo medicinskim sestrama uspostavljanje sustava trajne izobrazbe, obnavljanje znanja i usvajanje

najnovijih spoznaja. Osim toga, omogućava stalno praćenje i prepoznavanje prioriteta zdravstvenih potreba s naglaskom na usku povezanost obrazovanja i prakse (5,7).

Osnivanje poslijediplomskih studija na polju zdravstvene znanosti postignuće je moderne Europe i razvijenog svijeta. Taj korak kao nastavak visokog obrazovanja je stvorio preduvjete za razvoj grana u zdravstvenim znanostima i stjecanje doktorata u području sestrinstva (7).

1.3. SESTRINSTVO UTEMELJENO NA DOKAZIMA

Sestrinstvo utemeljeno na dokazima (engl. *Evidence based practice; EBP*) je usmjereno na povezivanje postojećeg znanja u odluke o zajedničkoj skrbi, kako bi se poboljšali procesi skrbi i ishodi pacijenata (8).

Nakon alarmantnog izvješća koje je pokazalo da su veliki deficiti prouzročili znatnu štetu u zdravstvu, ključna preporuka nacionalnih stručnjaka bila je primjena EPB-a. Razvoj EBP-a potaknut je povećanom javnom i profesionalnom potražnjom za odgovornošću prema sigurnosti i poboljšanju kvalitete u zdravstvu. Stoga EBP ujedinjuje dokaze proizašle iz istraživanja s kliničkom ekspertizom te potiče individualiziranu skrb uključivanjem specifičnih potreba pacijenta. Proces EBP-a visoko je primjenjiv te tako nadilazi sve prethodno primijenjene istraživačke napore u zdravstvu i sestrinstvu. Taj pomak je bio očit u novom načinu razmišljanja medicinskih sestara o rezultatima istraživanja, načinu na koji su uokvirile kontekst za poboljšanje i mijenjaju svojega rada radi transformacije zdravstvene skrbi. Praksa utemeljena na dokazima ima veliku mogućnost napretka skrbi na višu razinu radi stvaranje željenog zdravstvenog ishoda (8).

1.3.1. Istraživanja u sestrinstvu

Znanstveni napredak u određenom području ovisi o brojnim čimbenicima. U području zdravstva, a osobito u sestrinstvu, istaknuta je sposobnost stvaranja novih znanja uz nadležnosti obrazovnih institucija, posebno na poslijediplomskoj razini, u

osposobljavanju istraživača kroz magistarske i doktorske programe pomoću kojih se razvijaju različiti zdravstveni sustavi. Isto tako, potrebno je prilagoditi politiku i prioritete u istraživanju, putem kojih je moguće podržati istraživačke skupine i tako ojačati prioritete istraživačkih područja (9).

U tom pogledu, izazov je uzeti u obzir važnost kontinuiranog preispitivanja zdravstvenih i sestrinskih praksi, vodeći se znanstvenim znanjem koje se razvija kroz istraživanja (9).

Sadašnje i buduće generacije istraživača trebaju imati potrebne vještine, biti obrazovani kako bi mogli provoditi složena istraživanja koja obuhvaćaju zdravstvenu njegu, suradnje i upotrebu različitih istraživačkih metoda za rješavanje problema sestrinske profesije. Time bi se suprotstavili rastućem valu upućenom profesionalnoj sestrinskoj praksi. Iako se važno znanje može izvući iz niza istraživanja, trenutni relativni omjeri prijavljenih istraživačkih metoda nisu od pomoći za razvoj sestrinske prakse utemeljene na dokazima (4).

1.3.2. Važnost provođenja istraživanja u sestrinstvu

Istraživanja obično nisu među tradicionalnim odgovornostima medicinske sestre bez radnog i istraživačkog iskustva. Mnoge medicinske sestre uključene su u izravnu skrb za pacijente ili administrativne aspekte zdravstvene zaštite. Istraživanje iz područja sestrinstva je rastuće polje u kojem pojedinci unutar struke mogu doprinijeti daljnjem razvijanju vještina i poboljšanju učinkovitosti zdravstvene njege (10).

Također, istraživanja u području sestrinstva su od vitalnog značaja za sestrinsku profesiju, a važnost njegovog uključivanja tijekom preddiplomske nastave ne može se prenaglašavati. Stoga studenti samo s izlaganjem i iskustvom mogu početi shvaćati koncept i važnost znanstveno-istraživačkog rada u sestrinstvu (10).

Rezultati koji proizađu iz istraživanja iz područja sestrinstva mogu izravno utjecati na sestrinsku skrb koja se pruža pacijentima u svim zdravstvenim okruženjima. Istraživanja iz područja sestrinstva predstavljaju novo i rastuće područje u kojem pojedinci mogu primijeniti stečeno znanje iz područja zdravstvene njege kako bi otkrili nova dostignuća koja promiču skrb utemeljenu na dokazima. Svaki aspekt

istraživačkog procesa od planiranja, provedbe, analize podataka je važan i doprinosi cjelokupnom uspjehu istraživanja (10).

Znanstveno istraživački rad studentima sestrinstva omogućava napredovanje u struci, a samo s povećanom izloženošću istraživanjima iz područja sestrinstva može se postići uspjeh. Stoga je ključno da budući članovi sestrinske profesije budu izloženi i da se uključe u istraživanja iz područja sestrinstva te tako dobivaju mogućnost da dobivene rezultate upotrijebe u svom svakodnevnom radu (10).

1.4. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA STAVOVE STUDENATA PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU

Istraživanje je važan element u napretku i u nadogradnji zdravstvenog sustava koji je dostupan općoj populaciji (11). Moderno preddiplomsko obrazovanje preporučuje ranu izloženost znanstvenom istraživanju u zdravstvu (3). Kao glavne prepreke, koje utječu na studentovu želju za sudjelovanjem u istraživačkom radu su (3): interes, financijska potpora tijekom istraživanja, vrijeme trajanja istraživanja, praćenje i dostupnost ispitanika te svijest o važnosti provođenja istraživanja.

Percepcija studenata o preprekama tijekom istraživanja također može pokazati i regionalne razlike između razvijenih zemalja, i zemalja u razvoju. Neke od prepreka su povezane uz infrastrukturu poput internetskog pristupa i laboratorijskih objekata te u razvijenijim zemljama mogu predstavljati samo manje ograničenje. Očito je da postoje neke univerzalne prepreke poput vremenskog ograničenja te su tako aktivnosti poput istraživanja obično izostavljene i ne spadaju u primarne prioritete studenata (12).

Okolina koja podupire istraživanja može dovesti do povećane produktivnosti pri samom istraživanju. Međutim, mentorstvo predstavlja poseban oblik kritičke podrške jer može poboljšati osobni i profesionalni razvoj, zadovoljstvo karijerom, napredovanje studenata i istraživački napor. Stoga pažljivo stvaranje podržavajuće okoline kroz upotrebu procjene potreba može pružiti najveći utjecaj na razvoj kvalificiranih medicinskih istraživača. Identificiranje, karakteriziranje i određivanje prioriteta prepreka

koje sprečavaju studente da razvijaju istraživačke vještine mogu pružiti uvid u to zašto dosadašnji kurikulumi ne rezultiraju obećavajućim ishodima (13).

Neki od čimbenika koji utječu na uključivanje zaposlenih medicinskih sestara u klinička istraživanja proizlaze iz motivacije i obiteljskih obveza te politike i prakse ustanova u kojima rade. Najčešći razlozi sudjelovanja u provođenju znanstvenih istraživanja su interes za istraživanje, želja za promjenom ili postizanjem osobnih ciljeva (14).

1.4.1. Obrazovanje studenata sestrinstva iz područja znanstveno-istraživačkog rada u Hrvatskoj

U prosincu 2013. godine, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske je objavilo Zajednički obvezni dio preddiplomskog studijskog programa (*Core curriculum*) sestrinstva, a zatim je 27. kolovoza 2014. godine ministar znanosti, obrazovanja i sporta prof. dr. sc. Vedran Mornar donio Odluku o zajedničkom obveznom dijelu preddiplomskog sveučilišnog i preddiplomskog stručnog studijskog programa sestrinstva. Tim propisom je obvezao sva visoka učilišta u Republici Hrvatskoj koja žele izvoditi preddiplomski sveučilišni preddiplomski stručni studiji sestrinstva kako trebaju biti u skladu sa donesenim Zajedničkim obveznim dijelom studijskog programa sestrinstva (15).

Prema *Core curriculumu*, predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu spada u obvezan predmet preddiplomskog studijskog programa sestrinstva na trećoj godini te nosi 4 ECTS boda (15). Ciljevi predmeta Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu su: upoznavanje studenta s osnovama istraživačke metodologije te s vrstama istraživanja u području zdravstvene njege, prikaz načina korištenja informacija koje su vezane uz područje zdravstvene njege bolesnika i uz sestrinsku profesiju kao i primjenjivanje statističkih metoda i postupaka u njezi bolesnika. Nakon pohađanja ovog predmeta od studenta se očekuje da zna primijeniti znanja iz metodologije istraživanja te da ih integrira s već stečenim znanjima o korištenju informacija iz područja zdravstvene njege bolesnika. Isto tako se očekuje poznavanje različitih ustroja istraživanja u zdravstvu, primjena različitih načina prikazivanja podataka dobivenih u istraživanju te da zna kritički

procijeniti detaljan opis podataka i analizirati znanstvena izvješća o istraživanjima u području zdravstvene njege. Nastava se izvodi na predavanjima, seminarima i radionicama, vježbama, samostalnim zadacima i mentorskim radom (15).

Na Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija, Sveučilišta u Splitu studenti preddiplomskog studija sestrinstva kao obvezni predmet slušaju Uvod u znanstveni rad na drugoj godini studija (16). Na Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija, Sveučilišta u Splitu studenti diplomskog studija sestrinstva predmet Znanstveno-istraživački rad slušaju na drugoj godini studija (17).

Na redovnom i izvanrednom preddiplomskom stručnom studiju sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija, Sveučilišta u Rijeci studenti pohađaju predmet Osnove metodologije znanstveno – istraživačkog rada na prvoj godini studija (18,19). Predmet Osnove metodologije znanstveno istraživačkog rada studenti sestrinstva Dislociranog studija Karlovac Sveučilišta u Rijeci, slušaju tijekom prve godine studija (20).

Studenti Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku pohađaju predmet Osnove istraživačkog rada na trećoj godini preddiplomskog studija sestrinstva dok na diplomskom studiju slušaju predmet Istraživanje i metodologija istraživanja na prvoj godini (21,22). Na Dislociranom studiju Slavonski Brod, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku studenti na prvoj godini diplomskog studija sestrinstva pohađaju predmet Istraživanje i metodologija istraživanja (23). Studenti preddiplomskog studija na Dislociranom studiju Nova Gradiška, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijek, predmet Osnove istraživačkog rada slušaju na trećoj godini školovanja (24). Studenti Preddiplomskog studija sestrinstva Dislociranog studija Pregrada, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku predmet Osnove istraživačkog rada pohađaju na trećoj godini preddiplomskog studija (25). Studenti Diplomskog studija sestrinstva Dislociranog studija u Svetoj Nedelji, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, predmet Istraživanje i metodologija istraživanja pohađaju tijekom prve godine studija (26).

Na Sveučilištu u Zadru, Odjelu za zdravstvene studije, studenti preddiplomskog studija sestrinstva na trećoj godini pohađaju predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu, a studenti diplomskog studija sestrinstva predmet Istraživanje i metode istraživanja tijekom druge godine studija (27,28).

Studenti preddiplomskog studija sestrinstva na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu tijekom treće godine studija pohađaju predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu dok studenti diplomskog studija sestrinstva na istoimenom sveučilištu prvu i drugu godinu studija slušaju predmet Istraživanje u sestrinstvu (29).

Na Sveučilištu u Dubrovniku, Odjelu za stručne studije, studenti preddiplomskog studija sestrinstva predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu studenti slušaju na trećoj godini dok studenti diplomskog studija sestrinstva na istoimenom sveučilištu, predmet Metodologija izrade i pisanja znanstvenog rada slušaju na prvoj godini studija (30,31).

Studenti stručnog studija Odjela za sestrinstvo Sveučilišta Sjever predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu pohađaju na trećoj godini studija (32).

Predmet Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu studenti preddiplomskog studija sestrinstva na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu slušaju na trećoj godini dok na istoimenom studiju studenti diplomskog studija ne slušaju predmet povezan sa znanstveno-istraživačkim radom (33,34).

2. CILJ RADA

Glavni cilj ovog istraživanja je bio utvrditi stavove studenata sestrinstva u Republici Hrvatskoj prema znanstveno-istraživačkom radu.

2.1. SPECIFIČNI CILJEVI

Specifični ciljevi ovog istraživanja su:

- Utvrditi razlike u stavovima ispitanika prema demografskim odrednicama.
- Utvrditi razlike stavovima prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na vrijeme proteklo od pohađanja zadnjeg predmeta sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada.

2.2. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

- **H_1** – Studenti diplomskog studija češće će imati pozitivne stavove prema znanstveno-istraživačkom radu nego studenti preddiplomskog studija
- **H_2** – Studenti koji su pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada češće će imati pozitivne stavove prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na one koji takav predmet nisu pohađali.

3. IZVORI PODATAKA I METODE

3.1. USTROJ ISTRAŽIVANJA

Prema ustroju ovo je presječno istraživanje.

3.2. UZORAK ISPITANIKA

Ispitanici u ovom istraživanju su bili studenti preddiplomske i diplomske razinu studija sestrinske struke iz Hrvatske, a koji su se dobrovoljno odlučili za sudjelovanje u istraživanju, bez dodatnih kriterija isključivanja. U ovom istraživanju sudjelovalo je ukupno 912 ispitanika. Uključene ustanove u istraživanje su:

- Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Sveučilišta u Splitu
- Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci
- Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
- Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru
- Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb
- Odjel za stručne studije, Sveučilište u Dubrovniku
- Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever
- Zdravstveno veleučilište Zagreb

3.3. METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA

Istraživanje je provedeno u akademskoj godini 2020./2021. u razdoblju od 19. travnja 2021. godine do 4. lipnja 2021. godine. Anketiranje ispitanika provedeno putem anonimnog (*on-line*) anketiranja ispitanika (Google obrazac). Suradnici iz uključenih ustanova su proslijedili tekst s poveznicom *on-line* upitnika predstavnicima studenata.

Podsjećanje ispitanika putem e-mail adrese se vršilo tri puta u razmaku od pet dana, s ciljem osiguranja što većeg postotka odaziva ispitanika.

Na Odjelu zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu studira ukupno 230 studenata sestrinstva od kojih je 128 sudjelovalo u istraživanju što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 55,65% (Slika 1; Tablica 1).

Na Sveučilištu u Zadru, Odjelu za zdravstvene studije studira ukupno 185 studenata sestrinstva, a u ovom istraživanju je sudjelovalo njih 119 što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 64,32% (Slika 1; Tablica 1).

Na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu studira ukupno 422 studenta sestrinstva od kojih je njih 136 sudjelovalo u istraživanju što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 32,22% (Slika 1; Tablica 1).

Na Odjelu za stručne studije Sveučilišta u Dubrovniku studira ukupno 63 studenta sestrinstva, a njih 26 je sudjelovalo u istraživanju što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 41,26% (Slika 1; Tablica 1).

Na Odjelu za sestrinstvo Sveučilišta Sjever studira ukupno 585 studenata od kojih je 151 sudjelovao u istraživanju što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 25,81% (Slika 1; Tablica 1).

Na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku studira 627 studenata sestrinstva, a u istraživanju je učestvovalo njih 95 što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 15,15% (Slika 1; Tablica 1).

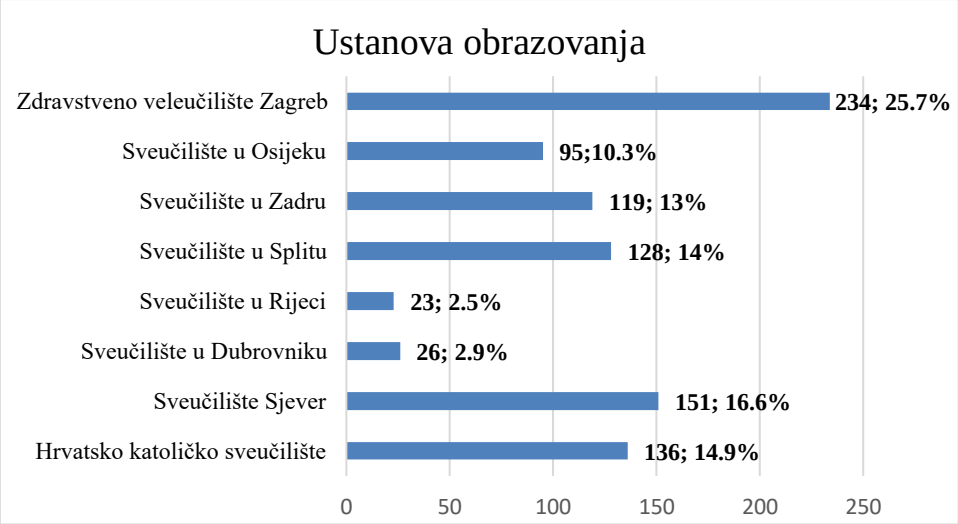
Na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci studira ukupno 265 studenata sestrinstva, a u istraživanju je sudjelovalo njih 23 što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 8,67% (Slika 1; Tablica 1).

Na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu studira ukupno 1265 studenata sestrinstva, a u ovom istraživanju je sudjelovalo njih 234 što daje ukupan postotak odaziva ispitanika od 18,49% (Slika 1; Tablica 1).

Ukupan broj studenata sestrinstva na navedenim fakultetima iznosi 3642, a u ovom istraživanju sudjelovalo je njih 912 što daje ukupan postotak odgovora od 25,04%.

Tablica 1. Postotak odgovora ispitanika u odnosu na ustanove obrazovanja studenata sestrinstva

Ustanova	Prigodni uzorak	Broj odgovora	Postotak odgovora
Sveučilište u Splitu	230	128	55,65%
Sveučilište u Zadru	185	119	64,32%
Hrvatsko katoličko sveučilište Zagreb	422	136	32,22%
Sveučilište u Dubrovniku	63	26	41,26%
Sveučilište Sjever	585	151	25,81%
Sveučilište u Osijeku	627	95	15,15%
Sveučilište u Rijeci	265	23	8,67%
Zdravstvene veleučilište Zagreb	1265	234	18,49%

Slika 1. Raspodjela ispitanika prema ustanovi obrazovanja (N;%)

3.2.1. Upitnik za prikupljanje podataka

Mjerni instrument za ovo istraživanje je upitnik o čimbenicima utjecaja na stavove studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu, koji se sastoji od tri dijela.

Prvi dio upitnika obuhvaća 12 pitanja koji se referira na opće podatke o ispitanicima. Opći podatci uključuju spol, dob, razinu obrazovanja, podatke o zaposlenju, iskustvo u provođenju znanstvenog istraživanja, odabir vrste završnog/diplomskog rada te razdoblje od pohađanja zadnjeg predmeta sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada.

Drugi dio upitnika uključuje 15 tvrdnji koje se odnose na stavove ispitanika, s tri faktora stava, kako slijedi (35): Istraživačka aktivnost, uključenost fakulteta u istraživanja i sadržaj kojeg fakultet nudi za provođenje istraživanja. Svaku česticu ispitanici procjenjuju na Likertovoj ljestvici od 5 stupnjeva zaokruživanjem jedne znamenke kojom iskazuju stupanj svog osobnog slaganja s navedenom tvrdnjom. Mogući odgovori su: 1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – djelomično se ne slažem, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – djelomično se slažem, 5 – u potpunosti se slažem. Upitnik je dijelom modificiran, a modifikacija se odnosi na prilagodbu pitanja i za studente diplomskih studija. Prema originalnom istraživanju procijenjena je unutarnja dosljednost i pouzdanost na uzorku ispitanika preddiplomske razine studija (Cronbach's $\alpha = 0.77$) (35). Primijenjena je metoda povratnog prijevoda *(engl. back-translation)* za ljestvicu Stavovi studenata prema istraživanju *(engl. The students' attitude toward the research (SAR) questionnaire)* (35). Povratni prijevod je uključivao sljedeće metode (36): Neovisni prevoditelj, preveo je ljestvicu s izvornog engleskog na hrvatski jezik, zatim je drugi neovisni prevoditelj proveo povratni prijevod prevedene ljestvice s hrvatskog, na engleski jezik. Naposljetku je provedeno prevođenje povratne verzije s engleskog na hrvatski jezik. Provedena je usporedba dviju prevedenih verzija upitnika na engleskom jeziku od strane profesorice engleskog jezika. Usklađivanje bilo kakvih značajnih razlika između dvaju prijevoda ljestvice na hrvatskom jeziku, napravljeno je u suradnji sa suradnicima iz područja sestrinstva.

Treći dio upitnika se temelji na pregledu dostupne literature te sadrži 8 pitanja koja se odnose na ispitanikovu procjenu o mogućim preprekama u znanstveno-istraživačkom radu: poticanje na sudjelovanje u istraživanju od strane mentora, utjecaj vrste završnog/diplomskog rada na duljinu trajanja studija, osjećaj nelagode prilikom

provođenja istraživanja, financijske troškove, dugotrajnost prikupljanja podataka, znanje, osjećaj zabrinutosti i izazov. Ispitanici će tvrdnje procijeniti pomoću Likertove ljestvice od 10 stupnjeva, od 0 do 10. Polazeći od činjenice da pojedini studenti nižih studijskih godina (prve i druge godine preddiplomske razine) vjerojatno neće imati odabranog mentora za završni/diplomski rad, prije pitanja koje se odnosi na poticanje za sudjelovanje u istraživanju od strane mentora, dodano je pitanje „Jeste li odabrali mentora za pisanje svog završnog/diplomskog rada?“ (mogući odgovori su „da“ i „ne“), ako ispitanik odgovori sa „da“, otvorit će se pitanje o poticanju od strane mentora za provođenje istraživanja te o procjeni financijskih troškova. Studenti diplomske razine će biti isključeni iz pitanja u svezi sa zabrinutošću za dodjelu znanstveno-istraživačke teme, s obzirom na to da je studentima diplomske razine to jedan od uvjeta za završetak obrazovanja.

Očekivano vrijeme ispunjavanja ankete bilo je oko 10 minuta. Ispitanik je *on-line* upitnik popunjavao u vrijeme kada mu je to odgovaralo.

1.2. ETIČKO ODOBRENJE ISTRAŽIVANJA

Rezultati ovog istraživanja su proizašli iz znanstveno istraživačkog rada pod naslovom: „*Čimbenici povezani sa stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj*“ .

Provođenje istraživanja odobreno je od strane Etičkog povjerenstva Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, Sveučilišta u Splitu (2181-228-07-21-0009). Također, zatražene su suglasnosti od ustanova (Prilog 1-7):

- Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci
- Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
- Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru
- Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb
- Odjel za stručne studije, Sveučilište u Dubrovniku
- Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever
- Zdravstveno veleučilište Zagreb

3.4. STATISTIČKA OBRADA PODATAKA

Kategorijske varijable su prikazane kao apsolutni brojevi i postoci. Normalnost razdiobe numeričkih varijabli ispitana je Kolmogorov-Smirnovim testom, a u slučaju odstupanja od normalne razdiobe se koristio medijan za prikaz srednje vrijednosti te interkvartilni raspon (IKR) kao pokazatelj varijabilnosti podataka. Razlike među skupinama ispitale su se korištenjem χ^2 testa za kategorijske varijable i Mann-Whitney U testa za numeričke varijable. Također, ispitane su psihometrijske karakteristike ljestvice Stavovi studenata prema istraživanju *(*engl. *The students' attitude toward the research (SAR) questionnaire)* korištenjem analize glavnih sastavnica (engl. *Principal Component Analysis; PCA*), kako bi se provjerila unutarnja dosljednost upitnika i kako bi se identificirao ukupan broj čimbenika u upitniku.

Razlika u razini stava prema znanstveno-istraživačkom radu, testirala se upotrebom T-testa, dok se u slučaju podjele ispitanika na veći broj skupina od dvije skupine koristio ANOVA test.

Podatci su analizirani u programu SPSS (Armonk, NY: IBM Corp.), inačica 23.0 za statističku obradu podataka, a rezultati su interpretirani na razini značajnosti $P<0.05$.

4. REZULTATI

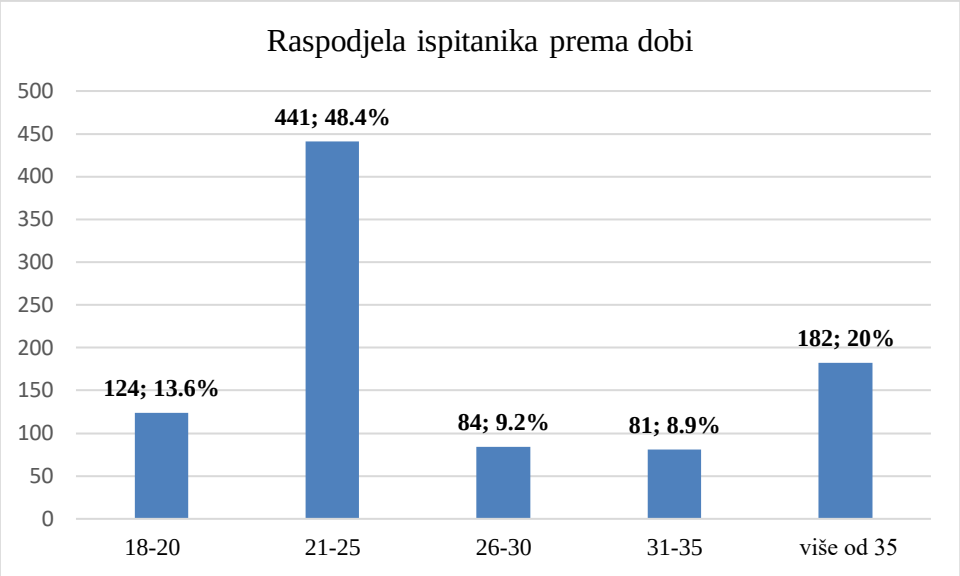
4.1. DEMOGRAFSKE ODREDNICE ISPITANIKA

U ovom istraživanju sudjelovalo je ukupno 912 ispitanika. Od navedenog broja veliku većinu čine osobe ženskog spola, ukupno 819 ispitanica (90%) i 93 ispitanika (10%) (Slika 2).

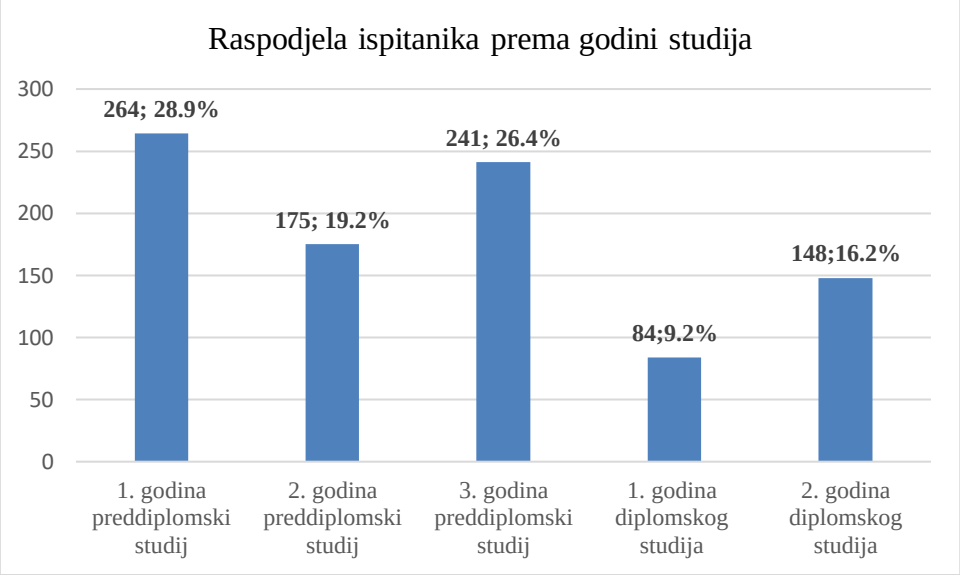
Slika 2. Raspodjela ispitanika prema spolu (N; %)

Ispitanici su bili podijeljeni prema dobnim skupinama u pet kategorija. U uzorku gotovo polovicu čine ispitanici dobne skupine od 21-25 godine (48,4%). Sljedeća dobna skupina više od 35 godina obuhvaća 20% ispitanika za kojom slijedi dobna skupina od 18-20 godina (13,6%). Preostale dobne skupine imaju najniži postotak i približno jednak broj ispitanika (Slika 3).

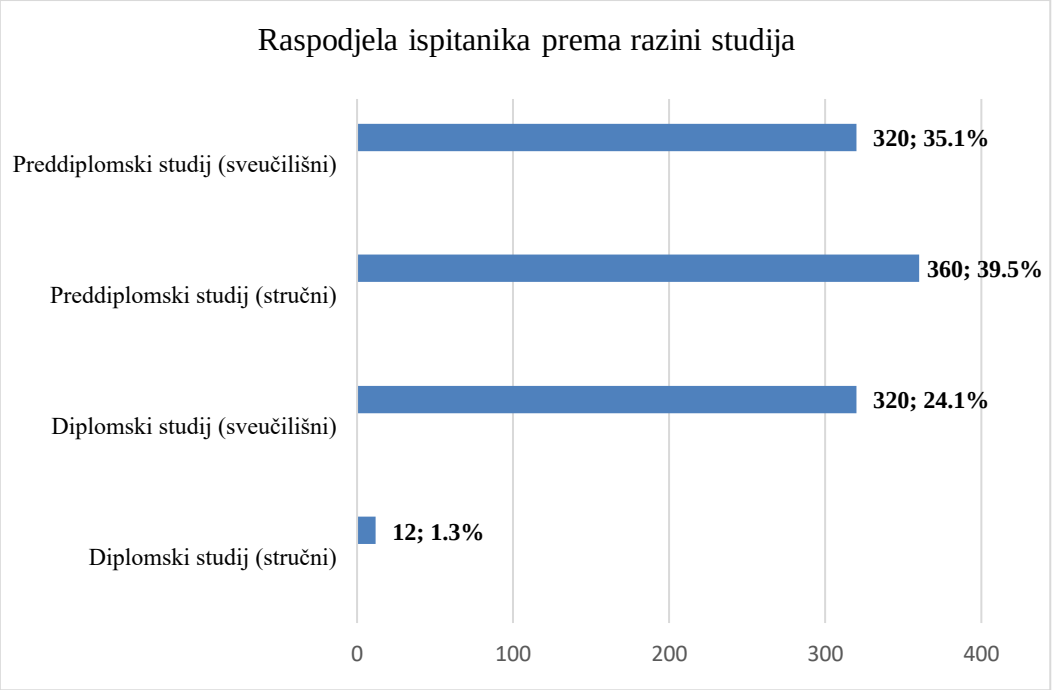
Slika 3. Raspodjela ispitanika prema dobnim skupinama (N;%)

Ispitanici su bili podijeljeni u pet kategorija prema godini studija. Najviše ispitanika pohađa prvu godinu preddiplomskog studija (28,9%), a slijede ih ispitanici treće godine preddiplomskog studija (26,4%), druge godine preddiplomskog studija (19,2%) i druge godine diplomskog studija (16,2%). Najmanje ispitanika je zastupljeno u prvoj godini diplomskog studija(9,2%) (Slika 4).

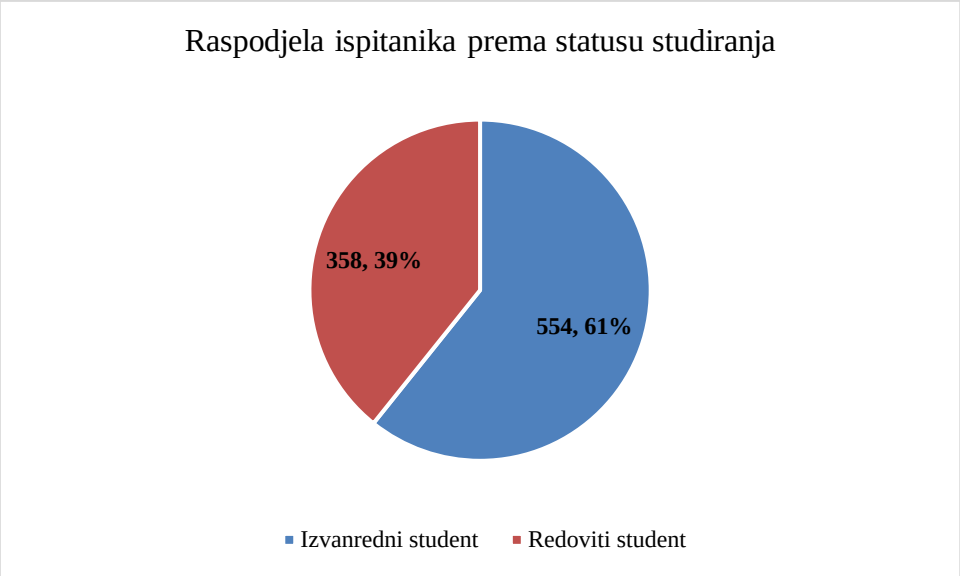
Slika 4. Raspodjela ispitanika prema godini studija (N;%)

Prilikom raspodjele ispitanika prema razini studija, utvrđeno je da najviše ispitanika pohađa preddiplomski stručni studij (39,5%), a slijedi ga preddiplomski sveučilišni studij (35,1%). Diplomski sveučilišni studij zauzima treće mjesto (24,1%), dok je najmanje onih ispitanika koji pohađaju diplomski stručni studij (1,3%) (Slika 5).

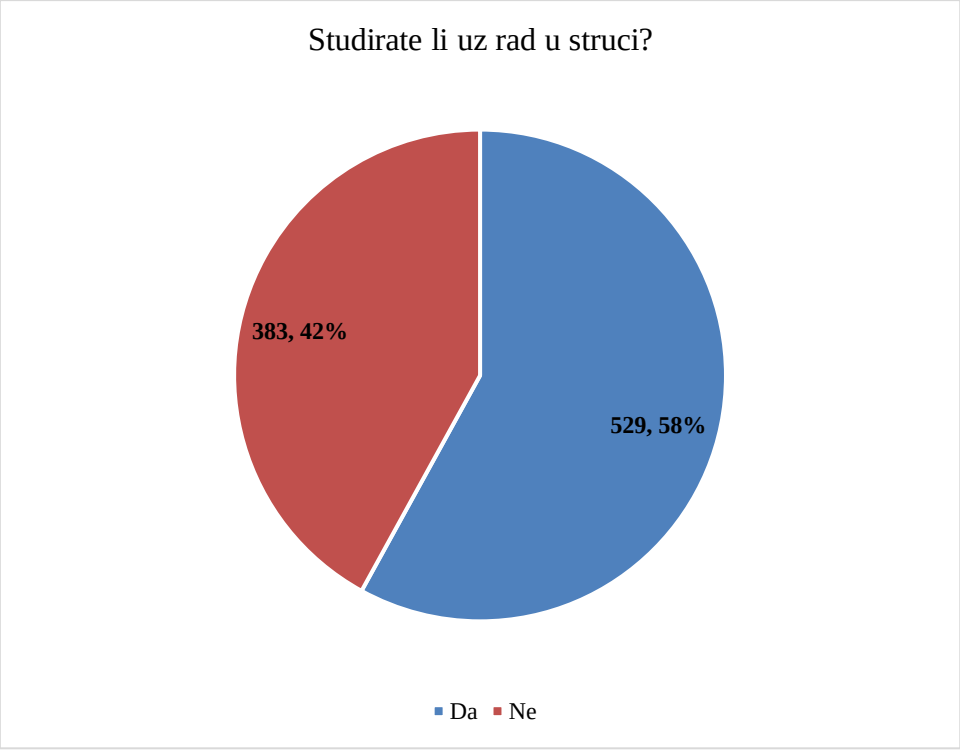
Slika 5. Raspodjela ispitanika prema razini studija (N;%)

Prema statusu studiranja 554 ispitanika čine studenti izvanrednih studija (61%) dok je broj redovitih studenata manji te uključuje 358 ispitanika (39%) (Slika 6).

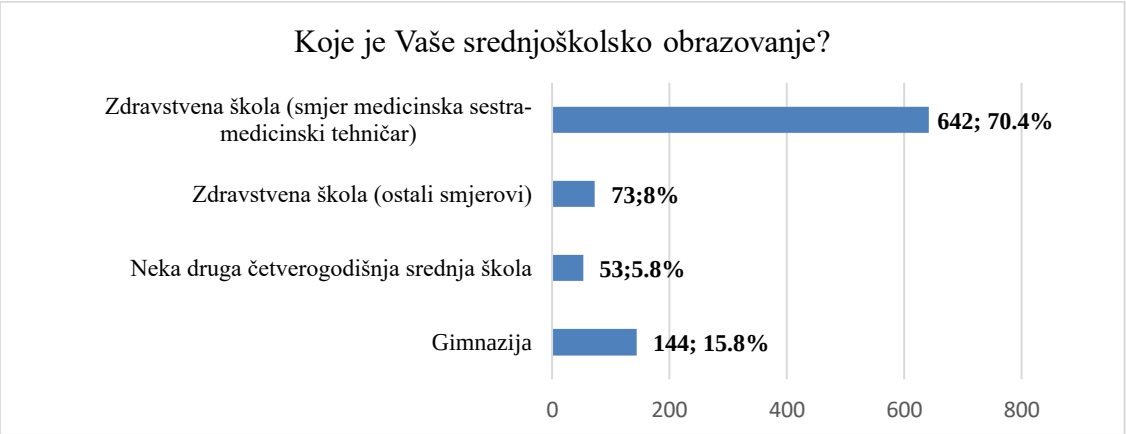
Slika 6. Raspodjela ispitanika prema statusu studiranja

Na pitanje: „Studirate li uz rad u struci?“, više od polovice ispitanika (58%), njih 529 odgovara potvrdno, a ostatak od 383 ispitanika (42%) ne studira uz rad u struci (Slika 7).

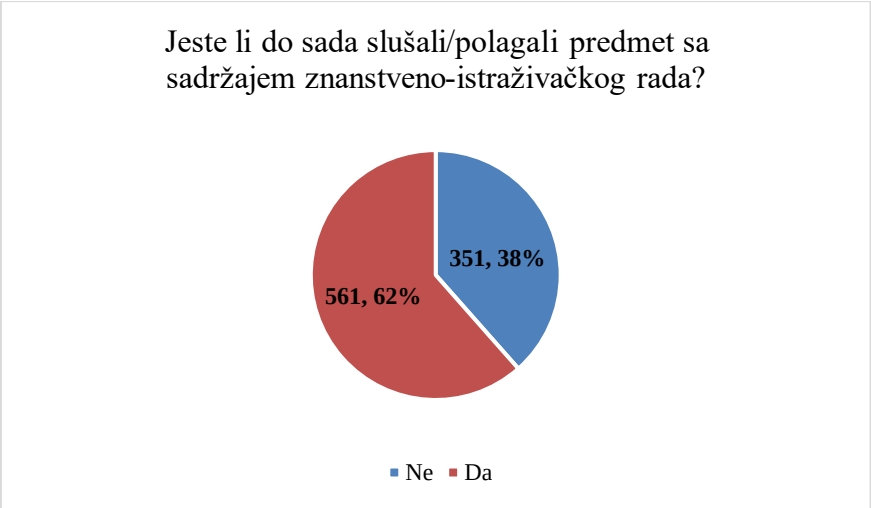
Slika 7. Raspodjela ispitanika prema pitanju: "Studirate li uz rad u struci?" (N;%)

Prema srednjoškolskom obrazovanju najviše je ispitanika koji su završili zdravstvenu školu (smjer medicinska sestra-medicinski tehničar) (70,4%). Na drugom mjestu se nalaze se ispitanici koji su završili gimnaziju (15,8%), a zatim slijede ispitanici koji su završili zdravstvenu školu (ostali smjerovi) (8%) (Slika 8).

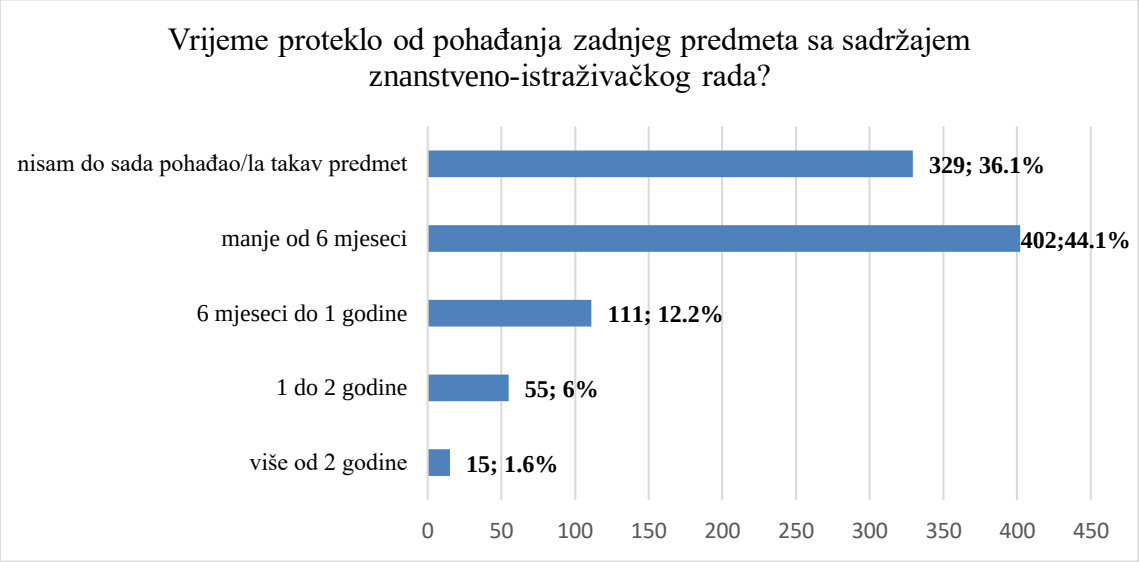
Slika 8. Raspodjela ispitanika prema srednjoškolskom obrazovanju (N;%)

Na pitanje: „Jeste li do sada slušali/polagali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada?", 561 ispitanik odgovara potvrdno što predstavlja postotak od 62%. Ostatak od 351 ispitanika (38%), do trenutka provođenja istraživanja, nije slušalo/pohađalo predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada (Slika 9).

Slika 9. Raspodjela ispitanika prema pohađanju predmeta sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada (N;%)

Najviše ispitanika (44,1%) je u trenutku anketiranja pohađalo predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada u razdoblju manjem od 6 mjeseci. Čak 36,1% ispitanika do trenutka anketiranja nije pohađalo takav predmet (Slika 10).

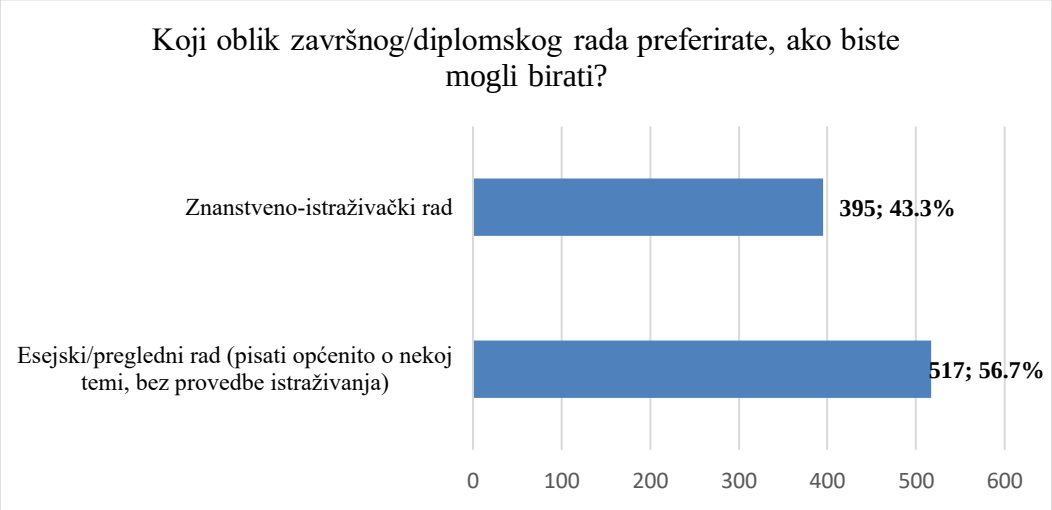
Slika 10. Raspodjela ispitanika prema vremenskom razdoblju od pohađanja zadnjeg predmeta sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada (N;%)

Do trenutka ispunjavanja *on-line* obrasca, više od polovice ispitanika (61%) nije sudjelovalo u znanstveno-istraživačkom radu (Slika 11).

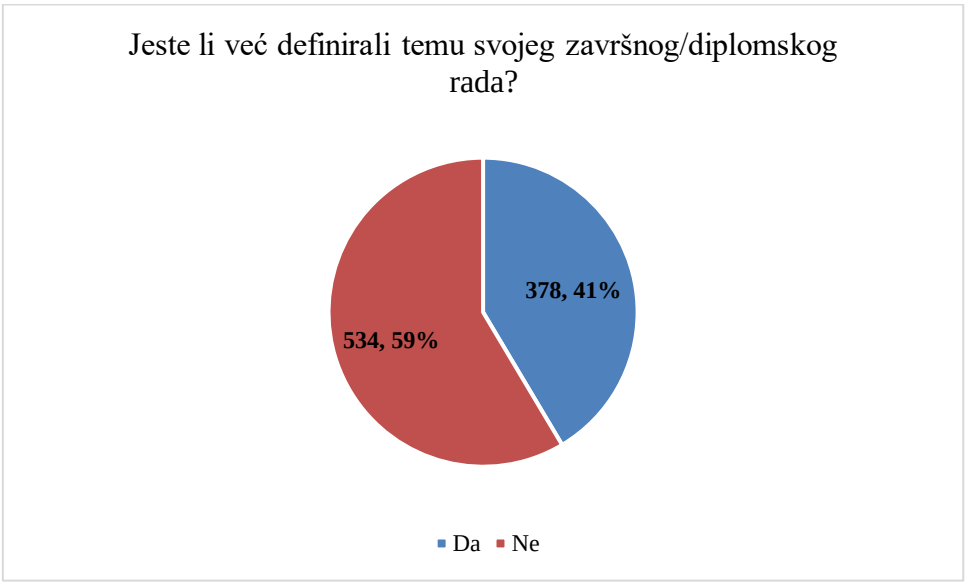
Slika 11. Raspodjela ispitanika prema sudjelovanju u znanstveno-istraživačkom radu (N;%)

Neznatno veći broj ispitanika (56,7%) preferira esejski/pregledni rad u odnosu na ispitanike koji biraju znanstveno-istraživački (43,3%) za svoj završni/diplomski rad (Slika 12).

Slika 12. Raspodjela ispitanika prema preferenciji između znanstveno-istraživačkog i esejski/preglednog završnog/diplomskog rada (N;%)

U trenutku ispunjavanja *on-line* obrasca, 534 ispitanika (59%) nije definiralo temu svojeg završnog/diplomskog rada, a manji broj ispitanika (41%), njih 378 je definiralo temu svojeg završnog/diplomskog rada (Slika 13).

Slika 13. Raspodjela ispitanika prema definiranoj temi završnog/diplomskog rada (N;%)

Nadalje kako bi se ispitalo koliko je ispitanika odabralo znanstveno-istraživačku temu za svoj završni/diplomski rad, iz istraživanja je isključeno 534 ispitanika koji nisu definirali temu svog završnog / diplomskog rada.

Više od polovice ispitanih (57%) odnosno 216 je definiralo znanstveno-istraživačku temu, a 162 ispitanika (43%) do trenutka anketiranja nije definiralo znanstveno-istraživačku temu za svoj završni/diplomski rad (Slika 14).

Slika 14. Raspodjela ispitanika prema već određenoj znanstveno-istraživačkoj temi završnog/diplomskog rada (N;%)

4.2. STAVOVI ISPITANIKA PREMA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOM RADU

Pitanja koja su se odnosila na procjenu stavova ispitanika prema znanstveno-istraživačkom radu navedena su kako slijedi (35):

1. Jako sam zainteresiran/a za sudjelovanje u istraživačkim aktivnostima.
2. Moj fakultet organizira i daje prednost uključivanju studenata u istraživačke aktivnosti.
3. Nastavnici na mom fakultetu, imaju odgovarajuće vještine za bavljenje metodologijom istraživanja.
4. Nastavnici nemaju dovoljno vremena za mentorstvo studenata preddiplomskog studija u njihovom znanstveno-istraživačkom radu.
5. Uključenost nastavnog osoblja u istraživački rad je dobra.
6. Naš fakultet ima dovoljno resursa za organizaciju istraživačkog programa.
7. Prošao/la sam edukaciju o osnovnim i naprednim statističkim alatima potrebnim za pripremu izvještaja o provedenom istraživanju (rezultati istraživanja).
8. Nastavničko osoblje fakulteta stavlja veliki naglasak na istraživanja.
9. Nastavnici tijekom nastave, razgovaraju o vlastitom istraživačkom interesu.
10. Dostupni sadržaji fakultetske knjižnice su dovoljni za provođenje istraživanja.
11. Istraživanja su važna za identifikaciju problema, kao i istraživanje problema o nekoj temi.
12. Nastavnici koriste zaključke iz istraživanja kao dio svojih nastavnih materijala.
13. Tijekom nastave, imam priliku raspravljati o znanstvenim/akademskim istraživanjima.
14. Moj fakultet posjeduje dobre infrastrukturne objekte (npr. Laboratorij) koji su potrebni za provedbu istraživanja.
15. Sveučilište nudi dovoljno resursa za provedbu istraživanja.

U sljedećoj analizi, analizirani su čimbenici za svih 15 pitanja koristeći analizu glavnih sastavnica (engl. *Principal component analysis*) te je dobivena struktura čimbenika kao što je prikazana i u izvornom istraživanju (35). Prikladnost podataka

podržana je Kaiser-Meyer-Olkin mjerom adekvatnosti uzorkovanja i Bartlettovim testom sfericiteta. Iz analize je izdvojeno tri čimbenika (svaki s Eigenvalue >1) za 15 pitanja iz upitnika. Unutarnja dosljednost je ispitana Cronbach α koeficijentom. Najveći crombach α koeficijent je dobiven nakon izbacivanja pitanja 1,4 i 7. Međutim, pitanje 12 se dijelilo na dva čimbenika, a pitanje 11 je prešlo u drugi čimbenik u odnosu na originalno istraživanje (35). Nakon izdvajanja pitanja 1,4,7, 11 i 12, rezultati su ukazali na udio ukupne varijance od 70,2%, a dobivena vrijednost α = 0,894, upućuje na visoku pouzdanost korištenja ljestvice stavova prema znanstveno istraživačkom radu (37).

Stavovi prema znanstveno-istraživačkom radu ispitani su upotrebom 10 tvrdnji koje kreiraju 3 čimbenika stavova, i to:

- Čimbenik 1 (Istraživačka aktivnostα= 0. 807; N=4 tvrdnje);
- Čimbenik 2 (Uključenost fakulteta u istraživanjaα=0.835; N=3 tvrdnje);
- Čimbenik 3 (Sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanjaα=0.805; N=3 tvrdnje)

Ukupan broj tvrdnji nakon provedene analize glavnih sastavnica je 10. Rezultati analize glavnih sastavnica su prikazani u Tablici 2.

Tablica 2. Izdvojeni čimbenici prema analizi glavnih sastavnica (N=10)

Tvrdnje		Čimbenik 1	Čimbenik 2	Čimbenik 3
1.	Moja ustanova organizira i daje prednost uključivanju studenata u istraživačke aktivnosti.	0.779		
2.	Nastavnici imaju odgovarajuće vještine iz područja znanstvene metodologije.	0.764		
3.	Uključenost nastavnog osoblja u istraživački rad je dobra.	0.713		
4.	Naša ustanova ima dovoljno resursa za organizaciju istraživačkog programa.	0.637		
5.	Nastavničko osoblje fakulteta stavlja veliki naglasak na istraživanja.		0.720	
6.	Nastavnici tijekom nastave, razgovaraju o vlastitom istraživačkom interesu.		0.855	
7.	Nastavnici koriste rezultate iz istraživanja kao dio svojih nastavnih materijala.		0.801	
8.	Moj fakultet posjeduje dobre infrastrukturne sadržaje (npr. laboratorij) koji su potrebni za provedbu istraživanja na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija.			0.712
9.	Dostupni sadržaji fakultetske/sveučilišne knjižnice dovoljni su za provođenje istraživanja.			0.854
10.	Sveučilište nudi dovoljno financiranja za provedbu istraživanja na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija.			0.807

Stavovi ispitanika prema znanstveno-istraživačkom radu su prikazani kao broj (%) odgovora na tvrdnje prema Likertovoj ljestvici (1-5). Mogući odgovori bili su: 1 - U potpunosti se ne slažem, 2 –Djelomično se ne slažem, 3 - Niti se slažem niti ne slažem, 4 –Djelomično se slažem i 5 – U potpunosti se slažem (Tablica 2).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Nastavnici imaju odgovarajuće vještine iz područja znanstvene metodologije“ s kojom su se studenti preddiplomskog i više od polovice studenata diplomskog studija složili (P<0.001) (Tablica 3).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Uključenost nastavnog osoblja u istraživački rad je dobra“ s kojom su se studenti preddiplomskog i diplomskog studija također složili podržavajući time i prethodnu tvrdnju (P<0.001) (Tablica 3).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Nastavničko osoblje fakulteta stavlja veliki naglasak na istraživanja“ s kojom se većina studenata diplomske razine složila dok je najveći broj studenata preddiplomske razine ostao neutralan (P<0.001) (Tablica 3).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Nastavnici tijekom nastave, razgovaraju o vlastitom istraživačkom interesu“ gdje najveći broj ispitanika diplomske razine odgovara s 5 na Likertovoj ljestvici dok je najveći broj ispitanika preddiplomske razine s brojem 3 na ljestvici ostao neutralan (P<0.001) (Tablica 3).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Nastavnici koriste rezultate iz istraživanja kao dio svojih nastavnih materijala“ gdje se najveći broj studenata diplomske razine izjasnio s 5 na Likertovoj ljestvici. Najveći broj studenata preddiplomske razine se izjasnio s odgovorom 4 što označava djelomično slaganje s navedenom tvrdnjom (P<0.001) (Tablica 3).

Kod ostalih tvrdnji nije zabilježena statistički značajna razlika.

Tablica 3. Broj (%) odgovora na tvrdnje prema Likertovoj ljestvici (1-5) između ispitanika preddiplomske i diplomske razine

Tvrdnje	Preddiplomski studij					Diplomski studij					*P**
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1.	94 (13.8)	86 (12.6)	223 (32.8)	158 (23.2)	119 (17.5)	36 (15.5)	33 (14.2)	52 (22.4)	61 (26.3)	50 (21.6)	0.387
2.	34 (5)	57 (8.4)	153 (22.5)	227 (33.4)	209 (30.7)	7 (3)	16 (6.9)	22 (9.5)	64 (27.6)	123 (53)	<0.001
3.	35 (5.1)	65 (9.6)	201 (29.6)	173 (25.4)	206 (30.3)	11 (4.7)	15 (6.5)	44 (19.9)	63 (27.2)	99 (42.7)	<0.001
4.	50 (7.4)	80 (11.8)	227 (33.4)	173 (25.4)	150 (22.1)	21 (9.1)	23 (9.9)	67 (28.9)	47 (20.3)	74 (31.9)	0.092
5.	49 (7.2)	128 (18.8)	230 (33.8)	154 (22.6)	119 (17.5)	7 (3)	12 (5.2)	34 (14.7)	58 (25)	121 (52.2)	<0.001
6.	72 (10.6)	137 (20.1)	217 (31.9)	159 (23.4)	95 (14.0)	16 (6.9)	22 (9.5)	50 (21.6)	65 (28)	79 (34.1)	<0.001
7.	40 (5.9%)	89 (13.1)	189 (27.8)	201 (29.6)	161 (23.7)	11 (4.7)	17 (7.3)	46 (19.8)	61 (26.3)	97 (41.8)	<0.001
8.	74 (10.9)	101 (14.9)	161 (23.7)	159 (23.4)	185 (27.2)	19 (8.2)	24 (10.3)	60 (25.9)	62 (26.7)	67 (28.9)	0.118
9.	74 (10.9)	114 (16.9)	232 (34.1)	162 (23.8)	98 (14.4)	18 (7.8)	31 (13.4)	90 (38.8)	60 (25.9)	33 (14.2)	0.222
10.	99 (14.6)	123 (18.1)	315 (46.3)	76 (11.2)	67 (9.9)	33 (14.2)	33 (14.2)	106 (45.7)	37 (15.9)	23 (9.9)	0.176

*χ^2

4.3. ISPITANIKOVA PROCJENA O MOGUĆIM PREPREKAMA PRI PROVOĐENJU ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Ispitanikova procjena o mogućim preprekamapri provođenju znanstveno-istraživačkog rada se temelji odgovorima na tvrdnje prema Likertovoj ljestvici (0-10).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: "U cjelini, potiče li Vas mentor završnog/diplomskog rada na provođenje znanstvenih istraživanja?", gdje su ispitanici diplomske stručne razine procijenili kako ih u potpunosti mentor potiče na provođenje znanstveno istraživačkog rada, dok su studenti diplomske sveučilišne razine istu tvrdnju procijenili za 1 manje u odnosu na studente diplomske stručne razine. Studenti preddiplomskih studija su podjednako procijenili poticanje od strane mentora za provođenje istraživanja (P<0.001) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Predstavlja li Vam provođenje znanstvenog istraživanja za svoj završni/diplomski rad dodatni financijski teret? (tiskanje anketa, troškovi statističke obrade i sl.)?", gdje su ispitanici diplomske stručne razine procijenili kako im provođenje znanstvenog istraživanja uopće ne predstavlja dodatni financijski teret u odnosu na ispitanike diplomske sveučilišne razine koji su istu tvrdnju procijenili sa 6 više. Studenti preddiplomskih stručnih studija su tvrdnju procijenili s 5, dok su studenti preddiplomskih sveučilišnih studija istu tvrdnju procijenili 1 manje u odnosu na studente preddiplomskih stručnih studija (P=0.002) (Tablica 4).

Kod tvrdnje: „Ako odaberete istraživački rad umjesto esejskog za svoj završni/diplomski rad, mislite li da će odabir utjecati na vrijeme studiranja (produljiti trajanje studija)?", nije zabilježena statistički značajna razlika. Ispitanici svih studijskih razina su podjednako procijenili navedenu tvrdnju (P=0.274) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Imate li osjećaj nelagode kada pomislite da biste trebali tražiti od ispitanika da sudjeluju u istraživanju?" gdje su ispitanici preddiplomske stručne razine bili podijeljeni te su tvrdnju u kojoj 10 označava jako visoku razinu nelagode procijenili s 5, dok su ispitanici preddiplomske sveučilišne razine istu tvrdnju procijenili s 4. Ispitanici diplomske sveučilišne razine su procijenili da

se osjećaju manje nelagodno od ostalih ispitanika s procjenom od 3 u odnosu na ispitanike diplomske stručne razine koji osjećaju najvišu razinu nelagode u odnosu na ostale ispitanike te su navedenu tvrdnju procijenili sa 6 (P=0.003) (Tablica 4).

Nije zabilježena statistički značajna razlika za tvrdnju: „U cjelini, smatrate li da je potrebno izdvojiti mnogo vremena za provedbu istraživanja?“. Ispitanici svih razina su procijenili da je potrebno izdvojiti mnogo vremena za provedbu istraživanja (P=0.999) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „U kojoj mjeri je potrebno za vrijeme studiranja steći potrebna znanja za provođenje znanstvenog istraživanja?“ gdje su ispitanici diplomske sveučilišne razine procijenili da je potrebno steći mnogo znanja za provođenje znanstvenog istraživanja dok su istu tvrdnju studenti diplomske stručne razine procijenili s 3 manje u odnosu na studente diplomske sveučilišne razine. Studenti preddiplomskih studija su navedenu tvrdnju procijenili s 8 čime potvrđuju da je znanje potrebno za provođenje znanstvenog istraživanja (P<0.001) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Imate li osjećaj zabrinutosti pri pomisli da bi Vam mentor dodijelio znanstveno-istraživačku temu završnog rada?“ gdje su ispitanici diplomske razine podjednako procijenili tvrdnju s 8 iskazujući zabrinutost pri mogućoj dodjeli znanstveno-istraživačkog završnog rada od strane mentora. Studenti preddiplomske sveučilišne razine iskazuju najnižu razinu zabrinutosti s procjenom od 4 dok su studenti preddiplomske stručne razine navedenu tvrdnju procijenili sa 6 (P<0.001) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „Koliko je za Vas točna tvrdnja da znanstveno-istraživački rad predstavlja izazov?“, gdje su ispitanici diplomskih studija procijenili kako za njih znanstveno-istraživački rad predstavlja izazov s procjenom od 9. Studenti preddiplomskih studija su podjednako procijenili navedenu tvrdnju s 1 manje u odnosu na studente diplomske razine (P=0.005) (Tablica 4).

Zabilježena je statistički značajna razlika za tvrdnju: „U kolikoj mjeri se osjećate sposobnim/nom za provođenje znanstveno-istraživačkog rada?“ gdje su ispitanici preddiplomskih studija i diplomskih sveučilišnih studija podjednako procijenili navedenu tvrdnju sa 7 u odnosu na ispitanike diplomske stručne razine koji su istu tvrdnju procijenili s 8 (P<0.001) (Tablica 4).

Tablica 4. Procjena o mogućim preprekama pri provođenju znanstveno-istraživačkog rada ukupno i u odnosu na ispitane skupine

	Tvrdnje: medijan (IKR)	**Ukupno (N=912)**	**Preddiplomski stručni (N=360)**	**Preddiplomski sveučilišni (N=320)**	**Diplomski stručni (N=12)**	**Diplomski sveučilišni (N=320)**	***P****
1.	U cjelini, potiče li Vas mentor završnog/diplomskog rada na provođenje znanstvenih istraživanja?	8.0 (5.0)	7.0 (4.0)	7.0 (5.0)	10.0 (2.0)	9.0 (3.0)	<0.001
2.	Predstavlja li Vam provođenje znanstvenog istraživanja za svoj završni/diplomski rad dodatni financijski teret? (tiskanje anketa, troškovi statističke obrade i sl.)	5.0 (7.0)	5.0 (7.0)	4.0 (7.0)	0 (8.0)	6.0 (7.0)	0.002
3.	Ako odaberete istraživački rad umjesto esejskog za svoj završni/diplomski rad, mislite li da će odabir utjecati na vrijeme studiranja (produljiti trajanje studija)?	5.0 (5.0)	5.0 (4.0)	4.0 (6.0)	6.0 (5.0)	5.0 (5.0)	0.274
4.	Imate li osjećaj nelagode kada pomislite da biste trebali tražiti od ispitanika da sudjeluju u istraživanju?	5.0 (6.0)	5.0 (7.0)	3.0 (6.0)	6.0 (8.0)	3.0 (6.0)	0.003
5.	U cjelini, smatrate li da je potrebno izdvojiti mnogo vremena za provedbu istraživanja?	8.0 (4.0)	8.50 (3.0)	8.0 (5.0)	8.0 (3.0)	9.0 (3.0)	0.999
6.	U kojoj mjeri je potrebno za vrijeme studiranja steći potrebna znanja za provođenje znanstvenog istraživanja?	9.0 (3.0)	8.0 (3.0)	8.0 (3.0)	7.0 (3.0)	10.0 (2.0)	<0.001
7.	Imate li osjećaj zabrinutosti pri pomisli da bi Vam mentor dodijelio znanstveno-istraživačku temu završnog rada?	5.0 (7.0)	6.0 (5.0)	4.0 (6.0)	0 (8.0)	4.0 (7.0)	<0.001
8.	Koliko je za Vas točna tvrdnja da znanstveno-istraživački rad predstavlja izazov?	8.0 (3.0)	8.0 (3.0)	8.0 (3.0)	9.0 (2.0)	9.0 (2.0)	0.005
9.	U kolikoj mjeri se osjećate sposobnim/nom za provođenje znanstveno-istraživačkog rada?	7.0 (3.0)	7.0 (3.0)	7.0 (3.0)	8.0 (3.0)	7.0 (3.0)	<0.001

*Kruskal Wallis

4.3.1. TESTIRANJE HIPOTEZA

4.3.1.1. Studenti diplomskog studija češće će imati pozitivne stavove prema znanstveno istraživačkom radu nego studenti preddiplomskog studija

Zabilježena je granično statistički značajna razlika za čimbenik 1 (istraživačke aktivnosti), gdje su ispitanici koji studiraju na sveučilišnoj diplomskoj razini iskazali pozitivniji stav u odnosu na ostale ispitane skupine (P=0.015) (Tablica 5).

Također, zabilježena je statistički značajna razlika za čimbenik 2 (uključenost fakulteta u istraživanja), gdje su ispitanici koji studiraju na diplomskoj razini ukazali na pozitivnije stavove u odnosu na ostale ispitane skupine (P<0.001) (Tablica 5).

Za čimbenik 3 (sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja) nije zabilježena statistički značajna razlika (P=0.602) (Tablica 5).

Hipoteza se prihvaća kao istinita.

Tablica 5. Stavovi studenata prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na razinu studija

Čimbenik	Razina studija	N (%)	Aritmetička sredina	*SD*	*P**
Istraživačke aktivnosti	Preddiplomski studij (stručni)	360 (39.5)	- 0.08	1.019	0.015
	Preddiplomski studij (sveučilišni)	320 (35.1)	0.04	0.983	
	Diplomski studij (stručni)	12 (1.3)	-0.60	1.187	
	Diplomski studij (sveučilišni)	220 (24.1)	0.10	0.964	
Uključenost fakulteta u istraživanja	Preddiplomski studij (stručni)	360 (39.5)	-0.26	0.929	<0.001
	Preddiplomski studij (sveučilišni)	320 (35.1)	-0.05	0.962	
	Diplomski studij (stručni)	12 (1.3)	0.42	1.015	
	Diplomski studij (sveučilišni)	220 (24.1)	0.49	0.981	
Sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja	Preddiplomski studij (stručni)	360 (39.5)	0.03	0.972	0.602
	Preddiplomski studij (sveučilišni)	320 (35.1)	-0.004	1.026	
	Diplomski studij (stručni)	12 (1.3)	0.22	0.881	
	Diplomski studij (sveučilišni)	220 (24.1)	-0.06	1.013	

*Anova

4.3.1.2. Studenti koji su pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada češće će imati pozitivne stavove prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na one koji takav predmet nisu pohađali

Zabilježena je statistički značajna razlika za čimbenik 1 (istraživačke aktivnosti), gdje su ispitanici koji su slušali/pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada iskazali pozitivniji stav u odnosu na one koji nisu prethodno slušali/polagali takav predmet (t=2.6; *P*=0.008) (Tablica 6).

Zabilježena je statistički značajna razlika za čimbenik 2 (uključenost fakulteta u istraživanja), gdje su ispitanici koji su slušali/pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada iskazali pozitivniji stav u odnosu na one koji nisu prethodno slušali/polagali takav predmet (t=6.6; *P*<0.001) (Tablica 6).

Zabilježena je granična statistička značajnost za čimbenik 3 (sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja), gdje su ispitanici koji nisu slušali/pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada iskazali pozitivniji stav u odnosu na one koji su prethodno slušali/polagali takav predmet (t=1.8; *P* 0.061) (Tablica 6).

Hipoteza se prihvaća kao istinita.

Tablica 6. Utjecaj prethodnog slušanja/polaganja predmeta sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada na stavove ispitanika

Čimbenik	Jeste li do sada slušali/polagali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada?	N (%)	Aritmetička sredina	*SD*	*P**
Istraživačke aktivnosti	Da	561 62)	0.06	0.989	0.008
	Ne	351 (38)	-0.11	1.008	
Uključenost fakulteta u istraživanja	Da	561(62)	0.16	1.011	<0.001
	Ne	351 (38)	-0.27	0.919	
Sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja	Da	561 (62)	-0.48	1.031	0.061
	Ne	351 (38)	0.07	0.944	

*T-test za nezavisne uzorke

5. RASPRAVA

Rezultati ovog istraživanja pokazali su da ispitanici koji studiraju na sveučilišnoj diplomskoj razini iskazuju pozitivniji stav prema znanstveno-istraživačkom radu u odnosu na ostale ispitane skupine.

U istraživanju kojeg su proveli Toraman i sur. 2017. godine u Turskoj na studentima preddiplomskog studija sestrinstva, gdje su ispitanici koji su pisali svoj završni rad pokazivali znatno pozitivnije stavove prema istraživanju od onih koji nisu pisali završni rad. Ovi rezultati nam ukazuju da pretraživanje stručne literature i publikacija tijekom pisanja završnog rada pozitivno utječe na svijest studenata sestrinstva o znanstveno-istraživačkom radu (38).

U drugom istraživanju koje je također provedeno u Turskoj je utvrđeno da su stariji studenti imali više pozitivan stav prema istraživanjima sestrinstva u odnosu na mlađe studente (39).

Istraživanje provedeno na 612 studenata preddiplomskog studija sestrinstva nam prikazuje pozitivan stav prema istraživanju, a proveli su ga Halabi i Hamdan-Mansour u Jordanu 2010.godine (40). U navedenom istraživanju (40), autori su također utvrdili da mlađi studenti imaju pozitivnije stavove od starijih što predstavlja suprotnost rezultatima našeg istraživanja.

Pozitivan stav prema znanstveno-istraživačkom radu su pokazali studenti koji su pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada u odnosu na one koji takav predmet nisu pohađali.

Ross i Gunberg su u svom osvrtu o stavovima studenata preddiplomskih studija o istraživanju ukazali da je sedam istraživanja potvrdilo da pohađanje barem jednog istraživačkog tečaja poboljšava stavove studenata prema istraživanjima u sestrinstvu, a od toga su rezultati iz navedenih pet studija bili statistički značajni (41). Keib i sur. su 2017. godine izvijestili da su studenti sestrinstva iz SAD-a pokazali značajna poboljšanja u percepciji i povjerenju u istraživanja nakon završetka znanstveno-istraživačkog završnog rada i EBP predmeta (42).

Owens i Kelly su 1998. proveli istraživanje gdje je gotovo polovica studenata sestrinstva iskazala negativan stav prema istraživanju u sestrinstvu identificirajući ga dosadnim, dugotrajnim i teškim (43). Slično tome, još je jedno istraživanje pokazalo da

studenti sestrinstva imaju negativan stav prema istraživanju u sestrinstvu zbog loše organiziranog predmeta o znanstvenom istraživanju koji je sadržavao složenu terminologiju, neodgovarajući obuku, nedovoljnu primjenu u praksi i prevelik broj studenata (44). U provedenom istraživanju studenti sestrinstva na hrvatskim studijima nisu iskazali negativan stav prema znanstveno-istraživačkom radu.

Ovo istraživanje je imalo nekoliko ograničenja. Jedno od ograničenja je prikupljanje podataka putem *on-line* anketiranja, ali zbog epidemije uzrokovane SAR-CoV-2 i činjenice da studenti nastavu prate *on-line* putem, ovo je bio jedini mogući način. Nizak postotak odaziva (25,04%), je najvjerojatnije uzrokovan time što su studenti bili zauzeti ispitnim obvezama, ali isto tako treba uzeti u obzir i količinu provedenih *on-line* istraživanja u posljednje vrijeme, što pridonosi tome kako su vjerojatno i naši ispitanici bili zasićeni rješavanjem on-line upitnika te se stoga nisu odazvali istraživanju (45).

Različitosti u nastavnim programima u Hrvatskoj (16-34), također predstavljaju ograničenje istraživanja zbog kojih ispitanici nisu imali jednake uvjete za procjenu stavova prema znanstvenom istraživanju. Navedenu tvrdnju nam podupiru i rezultati iz istraživanja provedenog u SAD-u gdje su studenti sestrinstva pokazali znatno pozitivniji stav prema istraživanju na kraju studijskog programa sestrinstva u odnosu na početak programa, a ocjene znanja su bile veće nakon pohađanja predmeta o znanstvenom radu u usporedbi s početkom pohađanja predmeta (46).

U dostupnoj literaturi nije bilo moguće pronaći objavljena istraživanja o stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Hrvatskoj. Stoga je ovo prvo istraživanje koje je ispitivalo stavove studenata sestrinstva o znanstveno-istraživačkom radu i čimbenike povezane s tim stavovima.

6. ZAKLJUČCI

Temeljem provedenog istraživanja zaključili smo da:

1. Postoji statistički značajna razlika za čimbenik 1 (istraživačke aktivnosti) i za čimbenik 2 (uključenost fakulteta u istraživanja), gdje su ispitanici koji studiraju na sveučilišnoj diplomskoj razini iskazali pozitivniji stav u odnosu na ostale ispitane skupine, dok za čimbenik 3 (sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja) nije zabilježena statistički značajna razlika.
2. Postoji statistički značajna razlika za čimbenik 1 (istraživačke aktivnosti), čimbenik 2 (uključenost fakulteta u istraživanja) i za čimbenik 3 (sadržaj koji fakultet nudi za provođenje istraživanja) gdje su ispitanici koji su slušali/pohađali predmet sa sadržajem znanstveno-istraživačkog rada iskazali pozitivniji stav u odnosu na one koji nisu prethodno slušali/polagali takav predmet.

7. LITERATURA

1. Polit DF, Beck CT. Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practice. 7. izd. Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott/Williams & Wilkins Health; 2010.
2. Polit DF, Beck CT. Nursing research : principles and methods. 7. izd. Philadelphia: Lippincott Williams &Wilkins; 2004.
3. Pallamparthy S, Basavareddy A. Knowledge, attitude, practice, and barriers toward research among medical students: A cross-sectional questionnaire-based survey. Perspectives in clinical research. 2019;10(2):73-8.
4. Richards DA, Coulthard V, Borglin G, team Rr. The state of European nursing research: dead, alive, or chronically diseased? A systematic literature review. World views Evid Based Nurs. 2014;11(3):147-55.
5. Janković S, Mihanović F, Šimunović V. The Croatian model of university education for health professionals. Coll Antropol. 2010;34(4):1481-5.
6. Janković S, Koren S, Šarić M, Orlandini R, Antičević V. The Croatian Model of University Education for Nurses. Int Arch Nurs Health Care. 2018;4:093.
7. Marušić M, Mimica M, Mihanović F, Janković S. Doctoral degree in health professions: Professional needs andlegal requirement. Acta Med Acad 2013;42(1):61-70.
8. Stevens K. The impact of evidence-based practice in nursing and the next big ideas. Online J Issues Nurs. 2013;18(2).
9. Schveitzer MC, Backes VM, Prado ML, Lino MM, Ferraz F. Grupos de pesquisa em educação em Enfermagem: linhas de pesquisa e produção científica em três regiões do Brasil. Revista Brasileira de Enfermagem. 2012;65(2):332-338.
10. Tingen MS, Burnett AH, Murchison RB, Zhu H. The importance of nursing research. The Journal of nursing education. 2009;48(3):167-70.
11. Khamis N, Ibrahim R, Feyani DM. Assessment of the research oriented knowledge, attitude and practice of medical students and interns of the King Abdulaziz University, Jeddah and the adoption of a research intervention education program. RML. 2013;38:432–9.

12. Amin T, Kaliyadan F, Abdulatheem EA, Majed M, Khanjaf H, Mirza M. Znanje, stavovi i prepreke vezane uz sudjelovanje studenata medicine u istraživanjima na tri arapska sveučilišta. Educ Med J. 2012; 4: e47–55.
13. Chakraborti C, Bourgeois III DJ, Gleeson E, Gunderson W. Identifying barriers to successful research during medical school. Med Educ Develop [Internet]. 2012; 2(1):e2. Dostupno na: https://www.pagepress.org/journals/index.php/med/article/view/med.2012.e2/pdf
14. Boulton MG, Beer S. Factors affecting recruitment and retention of nurses who deliver clinical research: A qualitative study. Nursing open. 2018;5(4):555-66.
15. Ministarstvo znanosti i obrazovanja [Internet]. Zagreb: Organizacija; c2019 [pristupljeno 8.9.2021.]. Zajednički obvezni dio preddiplomskog studijskog programa sestrinstva (core curriculum); [oko 2 zaslona]. Dostupno na: https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/tekst_za_zajednicki_kurikulum2.pdf
16. ozs.unist.hr [Internet]. Split: Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Sveučilište u Splitu; c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni plan i program - Preddiplomski sveučilišni studij: Sestrinstvo. [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://ozs.unist.hr/files/123/Studijski-programi/722/Plan-i-programa-Sestrinstvo.pdf?preview=1
17. ozs.unist.hr [Internet]. Split: Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Sveučilište u Splitu; c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Plan i program sveučilišnog diplomskog studija Sestrinstvo. [oko 2 zaslona]. Dostupno na: http://ozs.unist.hr/files/9/Razno/37/Plan-i-program-sveu%C4%8Dilisnog-diplomskog-studija---Sestrinstvo.pdf?preview=1
18. fzsri.uniri.hr [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni plan preddiplomski stručni studij sestrinstvo redoviti ak. g. 2021./2022. [oko 5 zaslona]. Dostupno na: http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Preddiplomski/SESTRINSTVO/Nastavni_plan/NP21-22S.pdf
19. fzsri.uniri.hr [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni plan Preddiplomski stručni studij Sestrinstvo izvanredni ak. g. 2021./2022. [oko 5 zaslona]. Dostupno na:

http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Preddiplomski/SESTRINSTVO/Nastavni_plan/NP21-22IS.pdf

20. fzsri.uniri.hr [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni plan Preddiplomski stručni studij Sestrinstvo-Karlovac akademska godina 2021./2022. [oko 5 zaslona]. Dostupno na: http://www.fzsri.uniri.hr/files/NASTAVA/Preddiplomski/SESTRINSTVO%20KARLOVAC/nastavni_plan/SESTRINSTVO%20KARLOVAC.pdf
21. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Preddiplomski sveučilišni studij sestrinstvo Osijek [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://www.fdmz.hr/images/preddiplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo/2020/izvedbeni-plan-2020-2021_preddiplomski-sestrinstvo_osijek.pdf
22. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Diplomski sveučilišni studij sestrinstvo Osijek [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2020/izvedbeni-plan-diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo-osijek.pdf
23. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Diplomski sveučilišni studij sestrinstvo Slavonski Brod [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2020/izvedbeni-plan-diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo-slavonski-brod.pdf
24. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Preddiplomski sveučilišni studij sestrinstvo Nova Gradiška [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://www.fdmz.hr/images/preddiplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo/2020/izvedbeni-plan-preddiplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo-nova-gradiska.pdf
25. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Preddiplomski sveučilišni studij sestrinstvo Pregrada[oko 3 zaslona]. Dostupno na:

http://www.fdmz.hr/images/preddiplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo/2020/izvedbeni-plan-preddiplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo-pregrada.pdf

26. fdmz.hr [Internet]. Osijek: Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan Diplomski sveučilišni studij sestrinstvo Sveta Nedjelja [oko 3 zaslona]. Dostupno na: http://www.fdmz.hr/images/diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstva/2020/izvedbeni-plan-diplomski-sveucilisni-studij-sestrinstvo-sveta-nedelja.pdf
27. unizd.hr [Internet]. Zadar: Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva [oko 2 zaslona]. Dostupno na: https://www.unizd.hr/Portals/23/doc/aaa%20new/Elaborat_Sestrinstvo%20preddiplomski%20UNIZD_2018.pdf
28. unizd.hr [Internet]. Zadar: Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Sveučilišni diplomski studij sestrinstva [oko 2 zaslona]. Dostupno na: https://zdravstvo.unizd.hr/Portals/23/doc/aaa%20new/Elaborat_Sestrinstvo_diplomski%20UNIZD_2018.pdf
29. unicath.hr [Internet]. Zagreb: Odjel za sestrinstvo, Hrvatsko katoličko sveučilište, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. ARHIVA – Izvedbeni planovi 2020./2021. – odjel za sestrinstvo [oko 2 zaslona]. Dostupno na: http://unicath.hr/izvedbeni-planovi-20-21/odjel-za-sestrinstvo-arhiva/
30. unidu.hr [Internet]. Dubrovnik: Studij sestrinstvo i kliničko sestrinstvo, Sveučilište u Dubrovniku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan za preddiplomski studij Sestrinstvo ak. 20./21. [oko 2 zaslona]. Dostupno na: https://www.unidu.hr/wp-content/plugins/quarascope/download.php?file=15939
31. unidu.hr [Internet]. Dubrovnik: Studij sestrinstvo i kliničko sestrinstvo, Sveučilište u Dubrovniku, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan za diplomski studij Kliničko sestrinstvo ak. 20./21. g. [oko 2 zaslona]. Dostupno na: https://www.unidu.hr/wp-content/plugins/quarascope/download.php?file=15941
32. unin.hr [Internet]. Stručni studij sestrinstvo, Sveučilište Sjever, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Izvedbeni plan nastave za ak.god. 2020/2021. Dostupno na:

https://www.unin.hr/ishodi_ucenja/index.php?action=online-view&smjer=SES&godina=3

33. zvu.hr [Internet]. Zagreb: Studij sestrinstva, Zdravstveno veleučilište Zagreb, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni program za akademsku godinu 2020/2021. [oko 3 zaslona].
    Dostupno na: https://www.zvu.hr/static/np/npip/npip2020/1111/nasprog.html
34. zvu.hr [Internet]. Zagreb: Specijalistički diplomski stručni studij – Kliničko sestrinstvo, Zdravstveno veleučilište Zagreb, c2021 [pristupljeno 13.08.2021.]. Nastavni program za akademsku godinu 2020/2021. Dostupno na: https://www.zvu.hr/static/np/npip/npip2020/50/nasprog.html
35. Al-Kuwaiti AA. Health science students' attitude towards research training programs in the Kingdom of Saudi Arabia: Reliability and validity of the questionnaire instrument. J Family Community Med. 2014;21(2):134.
36. Van de Vijver F, Hambleton RK. Translating tests. EurPsychol. 1996;1(2):89-99.
37. TABER, Keith S. The use of Cronbach's alpha when developing and reporting research instruments in science education. Research in Science Education, 2018, 48.6: 1273-1296.
38. Toraman, A.U., Hamaratcilar, G., Tulu, B., Erkin, O., Nursing students' attitudes toward research and development within nursing: does writing a bachelor thesis make a difference? Int. J. Nurs. Pract. 2017;23(2).
39. Unver, S., Semerci, R., Ozkan, Z.K., Avcibasi, I. Attitude of nursing students toward scientific research: a cross-sectional studyinTurkey. J. Nurs. Res. 2017.
40. Halabi JO & Hamdan-Mansour A. Attitudes of Jordanian nursing students towards nursing research. Journal of Research in Nursing.2010. 17, 363– 373.
41. Ross, Jennifer Gunberg; Burrell, Sherry A. Nursing students' attitudes toward research: An integrative review. Nurse Education Today 82. 2019. 79-87.
42. Keib, C.N., Cailor, S.M., Kiersma, M.E., Chen, A.M.H. Changes in nursing students' perceptions of research and evidence-based practice after completing a research course. NurseEduc. Today. 2017;54:37–43.
43. Owens, P.L., Kelly, J. Student nurses' attitudes toward nursing research. NurseEduc. 1998;23(5):20–29.

44. Ax, S., Kincade, E. Nursing students’ perceptions of research: usefulness, implementation and training. J. Adv. Nurs. 2001;32(2):161–170.
45. De Man J, Campbell L, Tabana H, etal. The pandemic of online research in times of COVID-19. BMJ Open 2021;11.
46. Harrison LL, Lowery B, Bailey P. Changes in nursing students' knowledge about and attitudes toward research following an undergraduate research course. J Adv Nurs. 1991;16(7):807-12.

8. ŽIVOTOPIS

OSOBNI PODACI:

IME I PREZIME: Ana Širić

DATUM I MJESTO ROĐENJA: 26.7.1999. godine u Posušju

E-MAIL: anasiric1999@hotmail.com

OBRAZOVANJE:

2006. – 2010. Osnovna škola Jerke Zovke ,Broćanac

2010. 2014. Osnovna škola Ivana Mažuranića, Posušje

2014. – 2018. Gimnazija fra Grge Martića, Posušje

2018.– Priznanje za odličnog učenika (oslobođenje od školske mature)

2018. – Preddiplomski sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Split.

STRANI JEZICI:

Engleski jezik

DODATNE INFORMACIJE:

Poznavanje računalnih programa, MS Office.

PRILOZI

Suglasnosti za provođenjem istraživanja:

- Prilog 1 - Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci
- Prilog 2 - Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
- Prilog 3 - Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru
- Prilog 4 - Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb
- Prilog 5 - Odjel za stručne studije, Sveučilište u Dubrovniku
- Prilog 6 - Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever
- Prilog 7 - Zdravstveno veleučilište Zagreb

FZSRI

Sveučilište u Rijeci • Fakultet zdravstvenih studija
University of Rijeka • Faculty of Health Studies
Viktora Cara Emina 5 • 51000 Rijeka • CROATIA
Phone: +385 51 77777
www.fzsri.uniri.hr

Rijeka, 24. svibnja 2021.

ODLUKA

XI. sjednice Etičkog povjerenstva za biomedicinska istraživanja (u nastavku Povjerenstvo) u 2020./2021. ak. godini održane 21. svibnja 2021. godine.

Dana 17. svibnja 2021. zaprimili smo Vašu molbu za izdavanje suglasnosti Povjerenstva.

Podnositelj : **Mario Marendić**

Dokumentaciju čine:

a) Zamolba
b) Nacrt istraživanja
c) Primjerak anketnog upitnika i odobrenje za njegovo korištenje
d) Obavijest za ispitanike i suglasnost za sudjelovanje
e) Odobrenje etičkog povjerenstva Ustanove

Svi članovi Povjerenstva utvrdili su da predložena tema pod naslovom " Čimbenici povezani sa stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj", te metodologija rada i istraživanja u etičkom smislu **nisu dvojbeni**, te da se proslijeđuju na daljnji postupak.

Ova Odluka stupa na snagu sa danom njenog donošenja.

Žalbu na ovu odluku moguće je dostaviti pismenim putem u roku 7 dana od dana njenog donošenja dekanici Fakulteta zdravstvenih studija, prof. dr. sc. Danieli Malnar, dr. med.

Predsjednica Etičkog povjerenstva

Prof. dr. sc. Darinka Vučković, dr. med.

Dostaviti:

1. Arhiva Fakulteta
2. Podnositelju predmeta (Mario Marendić)

KLASA: 602-04/20-08/02
URBROJ: 2158/97-97-07-21-09
Osijek, 02. lipanj 2021.

Na temelju čl. 56. Statuta Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek i čl. 24. st. 2. Poslovnika o radu Etičkog povjerenstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Etičko povjerenstvo Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek donosi slijedeći:

ZAKLJUČAK

Temeljem uvida u zamolbu s priloženom dokumentacijom koju je ovom Povjerenstvu predala **doc. dr. sc. Ivana Barać**, u svrhu provođenja istraživanja pod nazivom: **„Čimbenici povezani sa stavoviva studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj."** Etičko povjerenstvo Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, je na svojoj 3. redovitoj sjednici održanoj elektroničkim putem 31. svibnja 2021. godine zaključilo:

- da doc. dr. sc. Ivana Barać kao istraživač posjeduje odgovarajuće stručne i znanstvene preduvjete za korektnu i uspješnu realizaciju predloženog istraživanja;
- da predloženo istraživanje glede svrhe i ciljeva istraživanja može rezultirati novim znanstvenim/stručnim spoznajama u tome području;
- da su plan rada i metode istraživanja u skladu s etičkim i znanstvenim standardima;
- da je predloženo istraživanje u sklopu temeljnih etičkih principa i ljudskih prava u biomedicinskim istraživanjima u području medicine i zdravstva, uključujući standarde korištenja i postupaka s humanim biološkim materijalom u znanstvenim i stručnim biomedicinskim istraživanjima.

Temeljem gore navedenog, Etičko povjerenstvo Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek izražava mišljenje:

Da su tema i predloženo istruživanje pristupnice doc. dr. sc. Ivane Barać u svrhu provođenja istraživanja pod naslovom „Čimbenici povezani sa stavoviva studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj." multidisciplinarno etički prihvatljivi, s napomenom da za svako eventualno odstupanje od najavljenog istraživanja doc. dr. sc. Ivana Barać mora promptno obavijestiti i ponovno zatražiti mišljenje i suglasnost Etičkog povjerenstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek.

Uputa o pravnom lijeku: Protiv Zaključka Etičkog povjerenstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek dopušteno je podnošenje Prigovora u roku od 8 dana od dana primitka Zaključka.

U Osijeku 02. lipanj 2021.

Predsjednica Etičkog povjerenstva
Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo

prof. dr. sc. Svjetlana Marić

Dostaviti:

1. Pristupnici doc. dr. sc. Ivani Barać putem elektroničke pošte
2. Pismohrani Etičkog povjerenstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek
3. Pismohrani Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

ETIČKO POVJERENSTVO

KLASA: 114-06/21-01/15
URBROJ: 2198-1-79-62-21-02
Zadar, 30. 4. 2021.

Ivana Gusar, v. pred.

Predmet: Suglasnost za istraživanje – Ivana Gusar, v. pred.

- daje se

Temeljem članaka 10. i 13. Etičkog kodeksa Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zadru daje suglasnost Ivani Gusar, v. pred. na Odjelu za zdravstvene studije za provedbu istraživanja pod nazivom „Čimbenici povezani sa stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj" kod redovitih i izvanrednih studenata studija sestrinstva na Odjelu za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru.

Istraživačica se upućuje da sve elemente istraživanja provede uz pridržavanje Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zadru kao i pravila struke. Preporučuje se da se sve naknadne izmjene postupka provedbe istraživanja prijave ovom Etičkom povjerenstvu.

Predsjednica Etičkog Povjerenstva

doc. dr. sc. Danijela Birt Katić

Etičko povjerenstvo, Ulica Mihovila Pavlinovića 1, 23000 Zadar, Hrvatska
t: 023 200 665, f: 023 316 882
OIB: 30839670016, e-mail: info@unizd.hr, www.unizd.hr

HRVATSKO KATOLIČKO SVEUČILIŠTE
Etičko povjerenstvo Hrvatskog katoličkog sveučilišta
Ilica 242
10000 Zagreb

KLASA: 602-04/21-11/44
URBROJ: 498-16/2-21-04

Zagreb, 11. svibanj 2021.

Na temelju članka 23. Etičkog kodeksa – pročišćeni tekst Hrvatskog katoličkog sveučilišta i zamolbe KLASA: 602-04/21-11/44, URBROJ: 15-21-01 od 22. travnja 2021. godine te nadopune dokumentacije KLASA: 602-04/21-11/44, URBROJ: 15-21-03 od 11. svibnja 2021. godine Etičko povjerenstvo Hrvatskog katoličkog sveučilišta izdaje

POTVRDU

kojom se potvrđuje da je istraživanje *Čimbenici povezani se stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj* koje će provoditi Mario Marendić, mag. med. techn., predavač na Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu u skladu s Etičkim kodeksom Hrvatskog katoličkog sveučilišta te ostalim pravilima i zakonskim regulativama provođenja istraživanja u koje je uključen čovjek.
U planiranju i provedbi istraživanja provoditelj istraživanja dužan je postupati u skladu s odredbama Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka (GDPR) i Zakona o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka.

Predsjednika Etičkog povjerenstva

doc. dr. sc. Anto Čartolovni

Dostaviti:

1. Mario Marendić
2. Odsjek za arhivu

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU
UNIVERSITY OF DUBROVNIK

ETIČKO POVJERENSTVO
Sveučilišta u Dubrovniku

Ur.broj: 485/21.

Dubrovnik, 15. travnja 2021.

PREDMET: Dozvola provedbe istraživanja

ODLUKA

uvidom u priloženu dokumentaciju, članovi Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Dubrovniku suglasni su da se dozvoli provedba anonimnog online istraživanja *„Čimbenici povezani sa stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj"*, budući da je jednoglasno utvrđeno kako nema etičkih zapreka koji nisu u okviru Etičkog kodeksa Sveučilišta u Dubrovniku.

Predsjednik Etičkog povjerenstva

doc. dr. sc. Aleksandar Selmanović

Sveučilište Sjever

Etičko povjerenstvo za odobravanje istraživanja

KLASA:641-01/21-01/03
URBROJ:2137-0336-08-21-10
Koprivnica, 19. srpnja 2021.

Suglasnost Etičkog povjerenstva za odobravanje istraživanja

Mario Marendić, mag.med.techn.
Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija

Etičko povjerenstvo za odobravanje istraživanja Sveučilišta Sjever zaprimilo je zamolbu za odobravanje istraživanja pod naslovom *„Čimbenici povezani sa stavovima studenata sestrinstva prema znanstveno-istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj"*, provedba istraživanja na ljudima. Glavni istraživač je Mario Marendić, mag.med.techn., Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija. U navedeno istraživanje, između ostalih ustanova, uključeno je i Sveučilište Sjever, Odjel za sestrinstvo. Planirano je da se istraživanje provodi od travnja do srpnja 2021. godine na način anonimnog (online) anketiranja ispitanika.
Etičko povjerenstvo Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu donijelo je Mišljenje da je predmetno istraživanje u skladu s odredbama Etičkog kodeksa koje reguliraju istraživanje na ljudima u znanstvenom, istraživačkom i stručnom radu te etičkim načelima Helsinške deklaracije.

Sukladno navedenom, stav je Etičkog povjerenstva za odobravanje istraživanja Sveučilišta Sjever da za sudjelovanje u predmetnom istraživanju i provedbu istog nije potrebno izdavati dodatnu suglasnost, već isto uvažava Mišljenje Etičkog povjerenstva Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu.

Za Etičko povjerenstvo
prof. emeritus Jadranka Lasić-Lazić, predsjednica

ZDRAVSTVENO VELEUČILIŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED HEALTH SCIENCES

KLASA: 602-04/21-18/169
URBROJ: 251-379-10-21-02
Zagreb, 22. travnja 2021.

Doc.dr.sc. Snježana Čukljek, prof.v.š.
Zdravstveno veleučilište
Mlinarska cesta 38, Zagreb

Predmet: Suglasnost Etičkog povjerenstva

Etičko povjerenstvo Zdravstvenog veleučilišta zaprimilo je zamolbu s potrebnom dokumentacijom za odobrenje provedbe istraživanja pod nazivom *„Povezanost čimbenika koji utječu na stavove studenata sestrinstva prema znanstveno – istraživačkom radu u Republici Hrvatskoj."* Cilj istraživanja je utvrditi čimbenike povezane sa stavovima studenata sestrinstva o znanstveno istraživačkom radu.

Istraživački tim:

- Mario Marendić, mag.med.techn., Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
- Ana Šinić, studentica – Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
- Rahela Orlandini, mag.med.techn.–Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
- Ivana Bokan, mag.med.techn. – Zdravstvena škola Split
  - Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
- Ivana Gusar, mag.med.techn. – Odjel za zdravstvene studije, Sveučilište u Zadru
- Prof.dr.sc. Livia Puljak – Odjel za sestrinstvo, Hrvatsko katoličko sveučilište
- Dr.sc. Sanja Zoranić, mag.soc.geront. – Sveučilište u Dubrovniku, Preddiplomski stručni studij „Sestrinstvo", Diplomski specijalistički stručni studij „Kliničko sestrinstvo"
- Melita Sajko, mag.soc.geront. – Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever
- Dr.sc. Ivana Barać – Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
- Deana Švaljug, bacc.med.techn., mag.rehab.educ.- Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilište u Rijeci
- Doc.dr.sc. Snježana Čukljek, prof.v.š.- Zdravstveno veleučilište Zagreb

Uvidom u predloženi nacrt istraživačkog rada i priloženu dokumentaciju, Etičko povjerenstvo Zdravstvenog veleučilišta zaključuje da predloženo istraživanje udovoljava temeljnim etičkim načelima i daje suglasnost za provedbu.

Članovi Etičkog povjerenstva:

Doc.dr.sc. Gordana Grozdek Čovčić, prof.v.š.
Izv.prof.dr.sc. Igor Filipčić, prof.v.š.
Dr.sc. Klaudija Viškić, prof.v.š.
Ivana Crnković, dipl.iur.
Paula Cvenić, student
Doc.dr.sc. Tomislav Sajko, prof.v.š.

Mlinarska cesta 38 • 10000 Zagreb, Hrvatska • p.p. 901 • Mlinarska street 38 • 10000 Zagreb, Croatia
☎ + 385 1 5495 805 • 🖷 +385 1 5495 900 • ✉ zvu@zvu.hr